

Risiko og kapitalstyring

Pilar 3

Eika Gruppen

eika.

Om Eika Gruppen og Eika Alliansen	2
Visjon, kjerneverdier og strategi	2
Redegjørelse for årsregnskapet	2
Eika Gruppen AS	4
Fellestjenester, drift og utvikling.....	4
Forsikringsvirksomheten	4
Finansieringsvirksomheten	5
Sparing og plassering	5
Eiendomsmegling	6
Eierstyring og selskapsledelse	7
Overordnet risiko- og kapitalstyring	8
Risiko- og kapitalstyring i Eika Gruppen	8
Risk konsern forsvarslinjer	9
Overordnede mål og kapitalstrategi	10
Metodikk for vurdering av samlet kapitalbehov	10
Kapitalkrav i henhold til pilar 1 og pilar 2	10
Kreditt- og motpartsrisiko	13
Markeds- og valutarisiko	16
Operasjonell risiko	17
Forsikringsrisiko	18
Likviditets- og finansieringsrisiko	19
Strategisk og forretningsmessig risiko	19
Uvektet kjernekapitaldekning	19

Eika Gruppen fikk et historisk godt resultat i 2017. Fokus på lønnsom og effektiv drift over tid har gitt gode resultater. Eika Alliansen har etablert en felles alliansestrategi som skal sikre konkurransedyktige og ledende lokalbanker i fremtiden.

Om Eika Gruppen og Eika Alliansen

Eika Alliansen består av Eika Gruppen, 69 lokalbanker og Eika Boligkreditt AS. Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 400 milliarder kroner, nær én million kunder, 3000 medarbeidere og over 200 lokalbankkontorer. Eika Alliansen er med det én av de største aktørene i det norske finansmarkedet og en viktig aktør for mange norske lokalsamfunn.

Eika Gruppen er et finanskonsern bestående av morselskapet Eika Gruppen AS og datterselskapene Eika Forsikring AS, Eika Kredittbank AS, Eika Kapitalforvaltning AS og Aktiv Eiendomsmegling AS. Det har ikke vært endringer i konsernstrukturen i 2017.

Eika Gruppens kjernevirksomhet er leveranser til lokalbankene i alliansen og lokalbankenes kunder. Det utvikles og leveres blant annet komplett plattform for bank-infrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tjenester som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har et prosjekt- og utviklingsmiljø som utvikler nye, digitale løsninger for lokalbankene. Lokalbankene er den primære distribusjonskanalen for produkt-selskapene i Eika Gruppen som leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. I tillegg har lokalbankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskaps-tjenester med Eika Økonomiservice og depot-tjenester med Eika Depotservice. Eika Gruppen arbeider også innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser på disse områdene.

Lokalbankene i Eika Alliansen har blant Norges høyeste kundetilfredshet både for personkunder og bedrifter. Lokalbankene er opptatt av å skape gode kundeopplevelser gjennom personlig service og rådgivning, i samspill med en smart digital hverdagsbank. Bankene har fått over 100.000 nye kunder siden starten av 2016 og lokalbankenes digitale konverteringer økte med mer enn 100 prosent i 2017.

I januar 2018 valgte elleve banker i Eika Alliansen å si opp sine avtaler med Eika Gruppen, inkludert datterselskapene. De elleve bankene utgjør omtrent 11 prosent av aksjonærmassen. Hovedavtalene utløper 31. desember 2021. Det er solid oppslutning fra flertallet av eierbankene om den strategiske retningen Eika Alliansen har valgt. Styret beklager at de 11 bankene har besluttet å gå til oppsigelse.

Visjon, kjerneverdier og strategi

Eika Gruppens visjon er «Vi styrker lokalbanken». Visjonen beskriver ønsket fremtidsutvikling og er retningsgivende for konsernets ressurs-prioritering. Eika Gruppens primære hensikt er å sikre sterke og konkurransedyktige lokalbanker som en drivkraft for vekst og utvikling for kunden og lokalsamfunnet. Eika Gruppen vil søke å inngå partnerskap eller annet samarbeid der dette bidrar til å sikre lokalbankene brukervennlige og kostnadseffektive løsninger.

Eika Gruppens kjerneverdier er Profesjonell, Kundeorientert og Lagspiller. Profesjonell innebærer å være faglig sterk og til enhver tid levere effektivt og med høy kvalitet. Eika Gruppens kundeorientering er å utvikle tjenester og løsninger som er tilpasset lokalbankkundens behov, samt støtte lokalbanken i sin aktive kundeomsorg. Lagspiller er å være

tilgjengelig og at medarbeidernes kompetanse blir brukt på tvers av avdelinger. Lagspillere i Eika bidrar også til å spille hverandre gode.

Konsernets kjernevirksomhet er leveranser til lokalbankene og lokalbankens kunder. Eika Gruppens forretningsidé er: «å levere helhetlige og konkurransedyktige finansielle løsninger til lokalbanken, lokalt næringsliv og alle som verdsetter personlig service og rådgivning i samspill med en smart digital hverdagsbank. Dette skal oppnås gjennom effektiv drift og nyskaping, kombinert med målrettet kundeorientering».

Eika Gruppens strategiske markedsposisjon oppsummeres i formuleringen «Ved din side». Med konkurransekraften fra felleskapet i Eika Alliansen skal lokalbankene også i fremtiden være de beste på kompetent og proaktiv kundeomsorg. Eika Alliansens lokalbanker skal også fremover, i større grad enn konkurrentene, tilby både gode digitale løsninger og personlig rådgivning når kunden har behov for det.

Eika Gruppen etablerte i 2017 prosjektet «Lokalbanken 2023» med sikte på å utvikle en ny alliansestrategi. Prosjektet er høyt prioritert og har hatt høy grad av involvering og deltakelse fra hele Eika Alliansen. Prosjektets overordnede mål er fortsatt ledende lokalbanker i fremtiden. Det innebærer å etablere en felles strategisk retning med konkrete mål for alliansen, og tiltak for hvordan vi skal nå målene, møte endringene og utnytte mulighetene for kundene og lokalbankes beste. Resultatene fra «Lokalbanken 2023» er godt mottatt av lokalbankene, og det er enighet om at alle i Eika Alliansen styrebehandler strategien i løpet av første kvartal 2018. Det skal deretter legges et mer detaljert løp for hvordan den enkelte del av alliansen skal bidra til felles måloppnåelse.

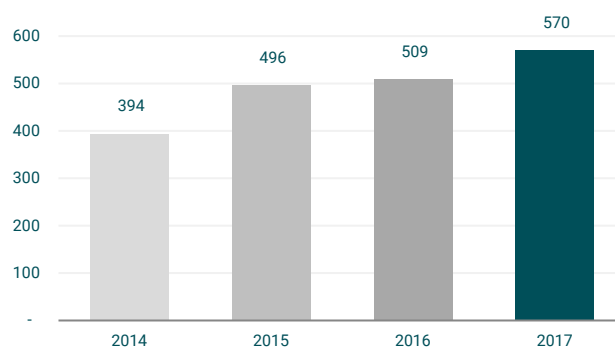
Redegjørelse for årsregnskapet

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Eika Gruppen fikk et resultat før skatt på 570 millioner kroner, mot 509 millioner kroner i 2016. Resultat etter skatt på 447 millioner kroner (394) ga en egenkapitalavkastning på 20,7 prosent (19,1).

Resultat før skatt

Millioner kroner

Netto driftsinntekter

Netto driftsinntekter utgjorde 2,7 milliarder kroner i 2017, en økning på 76 millioner kroner eller 2,9 prosent fra året før. I sammenlignings-tallene for fjoråret inngår 35 millioner kroner i utbytte fra VISA Europe-transaksjonen. Hensyntatt denne engangseffekten var det en økning i netto driftsinntekter på 4,2 prosent.

Det største bidraget til omsetningsveksten kom fra netto premieinntekter. Forsikringsvirksomheten har hatt bestandspremievekst innen de fleste bransjer. Ved utgangen av året var bestandspremien på 2,8 milliarder kroner, hvilket tilsvarer en økning på 4,8 prosent fra desember 2016. Inntekter fra sparing og plasseringsvirksomheten viste også en økning, hovedsakelig som følge av økt sparing i fond. Inntektene fra betalingsformidling ble redusert i forhold til fjoråret som følge av nye EU-regler fra september 2016.

Økt omsetning som følge av økt salg til lokalbankenes kunder medfører også økte distributørprovisjoner til lokalbankene. Distributørprovisjoner utgjorde for året 542 millioner kroner (508), en økning på 6,5 prosent.

Driftskostnader

Konsernets samlede driftskostnader utgjorde 882 millioner kroner (854), som er en økning på 28 millioner kroner eller 3,3 prosent. En vesentlig del av denne kostnadsøkningen skyldes Finansskatten som ble innført fra januar 2017 og som har gitt deler av virksomheten en ekstra belastning på 11 millioner kroner. Finansskatten isolert representerer omlag 37 prosent av den samlede kostnadsøkningen.

Tjenesteomfanget på kundesupport til lokalbankenes kunder ble utvidet i løpet av 2017. Kundeadferden blir mer digitalisert samtidig som nye reguleringer åpner for helt nye konkurrenter gjør at det blir strategisk viktig både for Eika Gruppen og finansbransjen for øvrig, å sikre god kompetanse internt på forretningsutvikling, teknologi og bruk av data.

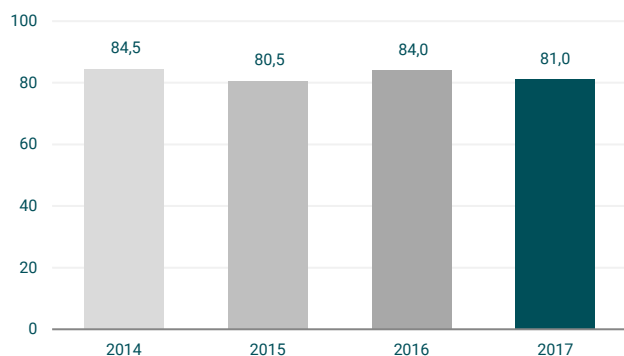
Den økte satsingen på kundesupport, strategien med satsing på kompetanse, innføring av finansskatt samt avvikling av ytelsesbaserte pensjonsordninger i 2016 med inntektsføring av 18 millioner kroner, har bidratt til økningen i lønn og generelle administrasjonskostnader på 61 millioner kroner. Ved utgangen av 2017 hadde konsernet i alt 486 årsverk (469).

Erstatningskostnader, skadefrekvens og avviklingsresultater

Eika Forsikring hadde i 2017 en skadeprosent på 62,0 (65,6). Skadefrekvensen var gjennom året relativt stabil for virksomhetens vesentligste produkter sammenlignet med fjoråret. Nivået på storskader i 2017 var som forventet, med en økning i fjerde kvartal knyttet til årstiden.

Combined ratio

Prosent

Eika Forsikring var ikke direkte eksponert for større naturskadehendelser i 2017. Den største resultatmessige effekten av naturskader kom gjennom utligning fra Norsk Naturskadepool. Eika Forsikring fikk en kostnad for egen regning for året på 25 millioner kroner. Resultatførte avviklingsgevinster for egen regning utgjorde 163 millioner kroner (126). Avviklingsresultatet i 2017 kan i hovedsak forklares ved god underliggende lønnsomhetsutvikling, spesielt for yrkesskade og personskade motor.

Porteføljevilkastning

Pengemarkedsrenten falt stort sett gjennom året. De lange rentene hadde en mer ujevn utvikling, men endte til slutt lavere enn ved inngangen til året. Sammen med fallende kredittspreader resulterte dette i god avkastning på renteporteføljen. Solid global økonomisk vekst og fortsatt optimisme i aksjemarkedet gjennom hele 2017 bidro til god avkastning i aksjefondene. For de internasjonale aksjefondene i porteføljen bidro også en svakere norsk krone til god avkastning. Konsernet fikk for 2017 en samlet avkastning på aksjefond, rentefond, sertifikater og obligasjoner på 2,7 prosent (2,5).

Tap på utlån

Over tid har det vært en generell økning i misligholdte forbrukslån og kredittkort, en utvikling som også Eika Kredittbank ser i sin portefølje. Det økte misligholdet hos Eika Kredittbank har kommet fra kredittkort. Ved utgangen av 2017 var brutto misligholdte engasjementer på 160 millioner kroner mot 129 millioner kroner på samme tidspunkt året før. Misligholdte engasjementer utgjorde 3,9 prosent av utlånsporføljen (3,2).

Tapskostnadene var på 48 millioner kroner (52). Salg av en overvåkingsportefølje med positiv resultat effekt på 13 millioner kroner reduserte tapskostnadene i regnskapet. Økningen i gruppevis nedskrivningene på 46 millioner kroner i 2017 må sees i sammenheng med salg av overvåkingsporteføljen.

Balanseposter

Ved utgangen av 2017 hadde konsernet en forvaltningskapital på 12,1 milliarder kroner. Hovedposter fra konsernets balanse fremgår av tabellen nedenfor.

Beløp i tusen kroner	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Innskudd i banker og sentralbank	1.403.155	1.544.794	1.401.711
Brutto utlån til kunder	4.078.425	4.048.927	3.834.598
Verdipapirer	4.187.639	4.052.807	4.049.615
Innskudd fra kunder	4.325.214	4.529.076	4.049.614
Forsikringstekniske avsetninger	3.434.647	3.411.577	3.244.597
Ekstern gjeld	977.667	1.002.185	1.349.674
Egenkapital	2.036.856	1.952.529	1.861.348
Forvaltningskapital	12.098.364	12.019.868	11.505.357

Brutto utlån til kunder utgjorde 4,1 milliarder kroner. Økningen siste 12 måneder kom fra nedbetalingslån med 132 millioner kroner og kredittkort med 81 millioner kroner. Leiefinansieringsavtaler ble redusert med 184 millioner kroner. Nysalg av leasingavtaler blir fra 1. juli i år levert gjennom De Lage Landen Finans.

Innskudd fra kunder var på 4,3 milliarder kroner ved utgangen av 2017. Dette representerer en nedgang på 204 millioner kroner i løpet av året. Innskuddsdekningen var på 106 prosent (112).

Ved utgangen av 2017 var konsernet samlede investeringer i verdipapirer på 4,2 milliarder kroner. Porteføljen består av obligasjoner og sertifikater, rentefond, aksjefond samt strategiske aksje-investeringer. Plasseringer i obligasjoner, sertifikater og rentefond utgjorde ved utgangen av kvartalet 3,7 milliarder kroner. Den vesentligste delen av dette er norske rentepapirer med god kredittkvalitet.

Likviditet

Konsernets likviditetssituasjon er tilfredsstillende. Likviditetsbehovet er dekket ved en spredning på innlån fra kapitalmarkedet, gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder. Balanseført likviditet utgjorde ved utgangen av året 5,3 milliarder kroner, bestående av bankinnskudd uten løpetid på 1,4 milliarder kroner og obligasjoner, sertifikater og verdipapirfond på 3,9 milliarder kroner. Plasseringene er hovedsakelig i banker med god rating og i finansielle instrumenter med lav risiko og høy grad av likviditet.

Eika Gruppen AS

Eika Gruppen AS er morselskap i konsernet. I tillegg til virksomheten knyttet til å eie datterselskapene, inngår virksomhetsområdet felles-tjenester, drift og utvikling i morselskapet. Netto driftsinntekter utgjorde 934 millioner kroner (826), hvorav konsernbidrag fra datterselskapene utgjorde 572 millioner kroner (495). Samlede driftskostnader var på 431 millioner kroner (419). Morselskapet hadde ved utgangen av 2017 innlån fra kredittinstitusjoner på 246 millioner kroner og fra obligasjonsmarkedet på 450 millioner kroner. Innlån fra obligasjonsmarkedet er hovedsakelig benyttet til hybridkapital og til finansiering av Eika Kredittbank.

Fellestjenester, drift og utvikling

Eika Gruppen utvikler og leverer fellesløsninger på en rekke områder til lokalbankene i alliansen, samarbeidende selskaper og konsernets egne virksomhetsområder. Formålet er å utnytte stordriftsfordelene gjennom blant annet større fag- og kompetansemiljøer. Hovedprinsippet er leveranser til selvkost, noe som medfører at økte inntekter motsvares av tilsvarende økning i Eika Gruppens driftskostnader.

Leveranser av fellestjenester, drift og utvikling:

Beløp i tusen kroner	2017	2016
Leveranser til alliansebankene	249.936	238.974
Leveranser konsern/samarb.selskap	109.036	86.133
Andre driftsinntekter	4.853	8.301
Totale leveranser	363.825	333.408

Produkt- og tjenestespekteret består av drift og utvikling av IT-systemer, digitale løsninger og betalingsløsninger, kundesenter, regnskap, rapportering og depotservice, bank- og makroanalyse, næringspolitikk, kompetanseutvikling og administrative tjenester. Nytt kundesenter ble etablert i fjerde kvartal 2016.

Forsikringsvirksomheten

Eika Forsikring leverer skade- og personforsikring til kunder innen privat-, landbruks- og næringslivsmarkedet. Salg av selskapets produkter skjer hovedsakelig gjennom bankene i Eika Alliansen og andre utvalgte distributører, men produktene er også tilgjengelige via digitale kanaler.

Resultat og nøkkeltall for Eika Forsikring:

Beløp i tusen kroner	2017	2016
Premieinntekter f.e.r.	1.992.037	1.905.866
Andre forsikr. relaterte inntekter	23.525	21.705
Erstatningskostnader f.e.r.	1.235.608	1.249.597
Forskr. relaterte driftskostnader	378.507	351.069
Netto inntekter fra investeringer	90.307	79.662
Andre inntekter og kostnader	(12.131)	(11.961)
Resultat før skatt	479.623	394.606
Combined ratio f.e.r.	81,0 %	84,0 %
Skadeprosent f.e.r.	62,0 %	65,6 %
Kostnadsprosent f.e.r.	19,0 %	18,4 %
Porteføljeavkastning	2,8 %	2,6 %
Dekningsprosent SCR	173 %	190 %
Egenkapitalavkastning	30,7 %	25,8 %
Avviklingsgevinster i mill.kr.	163	126
Antall rapporterte storskader > 2 mill.kr.	39	31

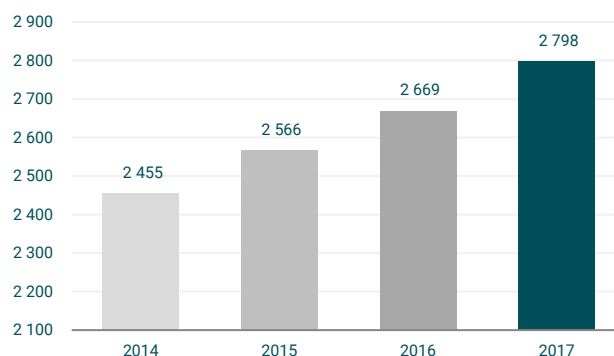
Solide skadedetall, god premievekst og godt finansresultat bidro til historiens beste årsresultat for Eika Forsikring. Selskapet fikk et resultat før skatt på 480 millioner kroner (395), med en egenkapitalavkastning etter skatt på 30,7 prosent (25,8)

Eika Forsikring har gjennom hele 2017 hatt en positiv premieutvikling og bestandspremievekst innen de fleste bransjene. Premieinntektene for egen regning økte med 86 millioner kroner sammenlignet med året før, tilsvarende en vekst på 4,5 prosent (3,4).

Konkurransen i det norske skadeforsikringsmarkedet har over noe tid vært tiltakende med flere nye etableringer, økt satsing på skadeforsikring fra etablerte finanskonsern og intern konsolidering i markedet. Eika Forsikring står seg godt i konkurransen og har økt sin markedsandel. Netto kundevekst i 2017 var på om lag 8.300 kunder. Selskapet hadde ved utgangen av 2017 en bestandspremie på 2,8 milliarder kroner, hvilket tilsvarer en vekst siste 12 måneder på 4,8 prosent.

Bestandspremie

Millioner kroner

Skadeprosent for egen regning var på 62,0 (65,6). Sammenlignet med 2016 var skadefrekvensen relativt stabil for selskapets vesentligste produkter, dog med en noe positiv utvikling spesielt innen landbruk og næring. Storskadenivået i 2017 var som forventet, med en naturlig økning i fjerde kvartal knyttet til årstiden. Eika Forsikring var ikke direkte eksponert for naturskadehendelser med vesentlig effekt i 2017. Den største resultatmessige effekten fikk selskapet fra utligningen gjennom Norsk Naturskadepool som ga en kostnad på 25 millioner kroner for egen regning.

Selskapet resultatførte i 2017 avviklingsgevinster for egen regning på 163 millioner kroner (126). Avviklingsresultatet i 2017 kan i hovedsak forklares av god underliggende lønnsomhetsutvikling, spesielt for yrkesskade og personskade motor.

Eika Forsikring hadde i 2017 en kostnadsprosent for egen regning på 19,0 (18,4). Som et resultat av endrede kundebehov og endret kundeadferd har selskapet utviklet løsninger der kundene selv kan administrere kjøp, gjøre endringer i sitt kundeforhold samt melde skader. En vesentlig del av selskapets kostnader er derfor knyttet til utvikling av digitale løsninger. Provisjoner til distributørene har vært jevnt økende som følge av god lønnsomhetsutvikling i porteføljen og vekst i bestandspremien. Nye og endrete regulatoriske krav de senere år har vært kostnadsdrivende for selskapet. Dette knytter seg blant annet til etterlevelse av nytt solvensregelverk, rapporteringskrav og senest med administrering av Trafikkforsikringsavgiften (TFA). Finansskatten som ble innført fra januar 2017 har gitt selskapet en ekstra belastning tilsvarende 5 prosent av arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget, noe som også bidrar til at selskapets kostnader øker.

Ved utgangen av 2017 hadde selskapets en verdipapirportefølje på 3,4 milliarder kroner (3,3). Netto inntekter fra investeringer utgjorde 90 millioner kroner (80), som ga en porteføljeavkastning på 2,8 prosent (2,6). Selskapet har en konservativ forvaltningsstrategi, og verdipapirporteføljen består i stor grad av investeringer i norske rentepapirer med god kredittkvalitet. Aksjeandelen er holdt relativt stabil over tid, og utgjorde ved utgangen av året 6,4 prosent (7,2).

Selskapets soliditet er tilfredsstillende. Per 31. desember 2017 hadde selskapet en dekningsprosent SCR på 173.

Finansieringsvirksomheten

Finansierings- og betalingsløsninger til lokalbankenes kunder leveres gjennom Eika Kredittdbank. Selskapets produkter består av leasing, salgspantlån, smålån, kredittkort og andre kortprodukter selskapet administrerer, samt innskuddskonti i nettbanken Sparesmart.no.

Eika Kredittdbank fikk et resultat før skatt på 113 millioner kroner (159). De vesentligste forholdene som påvirket resultatet var reduserte formidlingsgebyrer som følge av nye EU-regler og salg av en portefølje med misligholdte lån med positiv resultatteffekt på 13 millioner kroner. I sammenligningstallene for 2016 inngår en engangseffekt i form av utbytte fra Visa Norge på 35 millioner kroner. Resultat etter skatt på 85 millioner kroner ga en egenkapitalavkastning på 11,2 prosent (17,9)

Resultat og nøkkeltall for Eika Kredittdbank:

Beløp i tusen kroner	2017	2016
Netto renteinntekter	409.436	405.646
Netto provisjoner	(58.462)	(40.303)
Inntekt fra verdipapirer	893	38.005
Andre inntekter	1.395	1.778
Netto driftsinntekter	353.262	405.126
Driftskostnader	191.803	194.369
Resultat før tap og nedskrivning	161.459	210.757
Tap og nedskrivning på utlån	48.624	52.126
Resultat før skatt	112.835	158.631
Brutto utlån til kunder	4.078.425	4.048.928
Innskudd fra kunder	4.325.214	4.529.075
Forvaltningskapital	5.626.716	5.847.691
Rentenetto	7,1 %	7,2 %
Kostnad-/inntektsforhold	54,3 %	48,0 %
Brutto mislighold i prosent av brutto utlån	3,9 %	3,2 %
Tap i prosent av brutto utlån	1,2 %	1,3 %
Egenkapitalavkastning	11,2 %	17,9 %
Ren kjernekapitaldekning	17,9 %	15,7 %
Ansvarlig kapitaldekning	20,0 %	19,0 %

Netto renteinntekter var på nivå med fjoråret, mens provisjonsinntekter fra betalingsformidling ble redusert som følge av nye EU-regler fra september 2016. Distributørprovisjoner og andre provisjonskostnader var også på nivå med fjoråret.

Samlede driftskostnader var lavere enn året før, noe som må sees i sammenheng med at regnskapet for 2016 var belastet med kostnader til avvikling av den svenske filialen. Den vesentlige delen av kostnadsøkning i 2017 var relatert til drift og utvikling IT.

Mottatte utbytter, verdireguleringer og gevinst/tap fra verdipapirer var 0,9 millioner kroner mot 39 millioner kroner i fjor. Fjorårets inntekter inkluderer 35 millioner kroner i utbytte fra Visa Europe transaksjonen. Tapkostnadene for 2017 var på 48 millioner kroner (52). Salg av en overvåkningsportefølje med positiv resultatteffekt på 13 millioner kroner reduserte tapkostnadene i regnskapet. Økningen i gruppevise nedskrivningene var på 46 millioner kroner i 2017, men må også sees i sammenheng med salg av overvåkningsporteføljen.

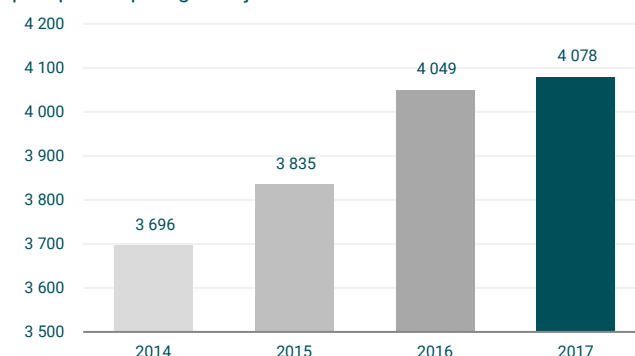
Brutto utlån til kunder utgjorde 4,1 milliarder kroner ved utgangen av året. Smålån økte med 106 millioner kroner, salgspantlån med 26 millioner kroner og kredittkort med 81 millioner kroner siden begynnelsen av året. Leiefinansieringsavtaler er redusert med 184 millioner kroner etter at

nysalg går via De Lage Landen og selskapet selv kun forvalter eksisterende portefølje. Innskudd fra kunder ble redusert med 204 millioner kroner. Innskuddsdekningen var på 106 prosent, en reduksjon

Brutto utlån

Millioner kroner

på 6 prosentpoeng fra i fjor.

Over tid har det vært en økning i Norge i antall misligholdte forbrukslån og kredittkort, en utvikling som også Eika Kredittdbank har sett i sin portefølje. Ved utgangen av 2017 var brutto misligholdte engasjementer på 160 millioner kroner (129). Økningen har hovedsakelig kommet innenfor kredittkort. Misligholdet representerer 3,9 prosent av utlånsporteføljen (3,2).

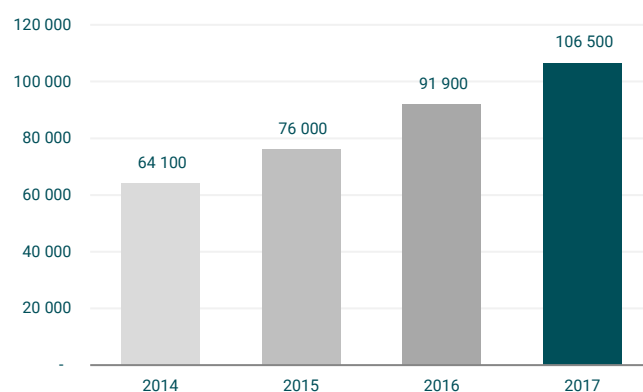
Selskapets soliditet er tilfredsstillende og må sees i sammenheng med forventet vekst og konsernets samlede kapitalstatus. Eika Kredittdbank hadde per 31. desember 2017 en ren kjernekapitaldekning på 16,8 prosent. Finanstilsynet har fastsatt et Pilar 2-krav på 2,6 prosent for Eika Kredittdbank, gjeldende fra 30. november 2017.

Sparing og plassering

Eika Kapitalforvaltning bidrar i stor grad til veksten innen langsiktig sparing og plassering hos lokalbankenes kunder. Selskapet tilbyr verdipapirfond, innskuddspensjon og aktiv forvaltning av diskresjonære porteføljer. Lokalbankene i alliansen er selskapets viktigste distribusjonskanal. Selskapet har i tillegg avtaler om tilknyttede agenter med en rekke av lokalbankene, og gjennom det kan autoriserte finansielle rådgivere (AFR) i bankene tilby investeringsrådgiving til bankenes kunder.

Spareavtaler

Antall

Eika Kapitalforvaltning lanserte i september 2017 løsningen Min Sparing i lokalbankenes mobilbank. Løsningen fikk god mottakelse blant kunder og rådgivere, og hadde ved utgangen av året om lag 66.000 brukere. Selskapet har gjennom de senere årene hatt en høy vekst innen privat fondssparing. Ved utgangen av 2017 hadde selskapet om lag 106.500 aktive spareavtaler, en økning på 14.600 i løpet av året, hvorav 4.800 i fjerde kvartal. Selskapets markedsandel innen spareavtaler i det norske markedet er på om lag 12 prosent. Veksten ble ytterligere forsterket ved innføring av aksjesparekonto (ASK) og ny individuell pensjonssparing (IPS) i 2017. Ved utgangen av året hadde selskapet 27.800 aksjesparekontoer og 4.400 IPS-kontoer.

Fallende arbeidsledighet og stigende BNP-vekst i de største økonomiene var med på å bidra til at de 15 største og viktigste børsene i verden alle leverte positive avkastningstall. I Norden var Oslo Børs med 17 prosent oppgang den børsen som leverte best resultat. Den kraftige oppgangen på Oslo Børs var delvis et resultat av stigende oljepris gjennom fjerde kvartal. Etter et fall i oljeprisene i første halvår, steg prisen på Brent olje med nesten 50 prosent gjennom årets siste 6 måneder. Finansaksjene på Oslo Børs steg også i takt med økt økonomisk aktivitet og høyere oljepris. Verdipapirfondet Eika Egenkapitalbevis ble med sin verdistigning på 20,96 prosent det av selskapets fond med høyest verdistigning i 2017. Fondenes avkastning målt mot referanseindeks per 31. desember 2017 er vist i tabellen nedenfor.

	Fondets avkastning	Referanseindeks	+/- i forhold til indeks
Eika Norden	16,31 %	19,24 %	-2,93 %
Eika Spar	16,61 %	17,86 %	-1,25 %
Eika Global	17,81 %	16,21 %	1,60 %
Eika Alpha	11,05 %	19,09 %	-8,04 %
Eika Egenkapitalbevis	20,96 %	24,85 %	-3,89 %
Eika Norge	12,68 %	17,05 %	-4,37 %
Eika Pensjon	12,15 %	15,33 %	-3,18 %
Eika Balansert	9,79 %	9,59 %	0,21 %
Eika Likviditet	1,30 %	0,47 %	0,83 %
Eika Pengemarked	1,32 %	0,47 %	0,85 %
Eika Sparebank	1,54 %	0,47 %	1,07 %
Eika Obligasjon	2,13 %	1,39 %	0,74 %
Eika Kreditt	8,94 %	0,67 %	8,27 %

Aktiv forvaltning innebærer at fondenes avkastning vil avvike fra markedsindeksene. Flere av selskapets aksjefond leverte i 2017 lavere avkastning enn referanseindeksen. Hovedårsaken til dette var kraftig kursutvikling i andre halvår for de største selskapene på de nordiske børsene. Rentefondenes avkastning ble løftet av god løpende avkastning samt fallende kredittpåslag. Selskapets tre pengemarkedsfond hadde en avkastning gjennom 2017 i intervallet 1,3 til 1,5 prosent, noe som er vesentlig høyere enn referanseindeksens avkastning på 0,47 prosent. Eika Kreditts posisjonering nøt også godt av fallende kredittspreader, og ble beste rentefond med en avkastning på 8,94 prosent. Eika Kapitalforvaltning jobber kontinuerlig for å levere gode forvaltningsprodukter, og vil i 2018 styrke aksjeavdelingen med ytterligere et årsverk innen analyse.

Eika Kapitalforvaltning tilbyr forvaltning av likviditetsporteføljer for bankene og forvalter nå porteføljer for 75 prosent av lokalbankene.

Den forventes en fortsatt en sterk utvikling i markedet for innskuddspensjon. Gjennom hele 2017 var det en sterk vekst i premiebetaling, i antall bedrifter og i ansatte med Eika Innskuddspensjon. Det er et godt distribusjonssamarbeidet med lokalbankene i alliansen og grunnlaget for videre vekst vurderes som godt.

Den positive inntektsutviklingen selskapet har hatt de senere årene med god nettotegning og kundevekst, har fortsatt gjennom 2017. Selskapet fikk et resultat før skatt på 44 millioner kroner (40). Brutto driftsinntekter for distributørprovisjoner utgjorde 251 millioner kroner (203). Samlede driftskostnader var 116 millioner (95). Den vesentligste delen av kostnadsøkningen har sammenheng med konvertering av IT-system

og økte personalkostnader som følge av økt bonusavsetning og finansskatten som ble innført fra januar 2017.

Resultat og nøkkeltall – Eika Kapitalforvaltning:

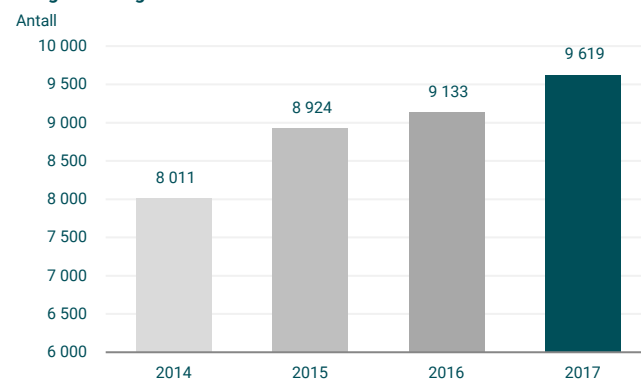
Beløp i tusen kroner	2017	2016
Driftsinntekter	161.151	134.695
Driftskostnader	116.331	94.716
Driftsresultat	44.820	39.979
Netto finansposter	(894)	262
Resultat før skatt	43.926	40.241
Portefølje til forvaltning i mill.kr.	37.549	31.407
Antall spareavtaler	106.508	91.868
Egenkapitalavkastning	63,9 %	60,3 %
Kapitaldekning	11,4 %	12,5 %

Eiendomsmegling

Aktiv er en av Norges sterkeste merkevarer innen eiendomsmegling med mer enn 30 år i markedet. Kjeden har 69 kontorer og avdelinger, og er etablert fra Mosjøen i nord til Lyngdal i sør. Majoriteten av kjedekontorene er etablert i tett samarbeid med lokalbankene i Eika Alliansen. Dette gir kjeden et godt grep om lokalbankenes markeder og mulighet for tett kundeoppfølging sammen med lokalbankene, med fokus på helhetlig rådgiving både for kjøper og selger.

Kjedekontorene i Aktiv-kjeden omsatte nesten 6 prosent flere boliger i 2017 enn året før, mens omsetningen for bransjen samlet var uforandret. Aktiv Eiendomsmegling har god utvikling og vekst, og forventer å opprettholde den samme utviklingen også i 2018.

Boligformidlinger

Resultat og nøkkeltall – Aktiv Eiendomsmegling:

Beløp i tusen kroner	2017	2016
Driftsinntekter	47.185	44.815
Driftskostnader	42.863	40.232
Driftsresultat	4.322	4.583
Netto finansposter	22	(768)
Resultat før skatt	4.344	3.815
Antall kontorer og filialer	69	66
Antall formidlinger	9.619	9.133

Eierstyring og selskapsledelse

Konsernets prinsipper for eierstyring og selskapsledelse bygger på norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Se beskrivelse av

prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i årsrapporten og på www.eika.no. Oversikten nedenfor viser konsernstyret per 31.12.2017.

Konsernsjef
Hege Toft Karlsen

Konserndirektør
Økonomi og finans
Sverre Vagleik Kaarbøe

Human Resources (HR)

Juridisk

Økonomi, finans og regnskap

Administrasjon

Risk og Compliance

Anti-hvitvask

Konserndirektør
Kundeopplevelser
Ola Jerkø

Informasjon

Strategi, innovasjon og merkevare

Digital utvikling

Kundeopplevelser

Betaling

Bedriftsmarked

Konserndirektør
Salg og Marked
Finn Magnus Roane-Hansen

Salg- og kompetanseutvikling

Kunde- og markedskommunikasjon

Analyse og innsikt

Eika Skolen

Eika Kundesenter

Konserndirektør
Bank og IT
Steinar Simonsen

Bank- og makroanalyse

Virksomhetsstyring og Kreditt

Økonomi- og depotservice

IT forretningsutvikling

Teknologi og utvikling

IT Drift

Prosjekt

Eika Servicesenter

Utvidet konsernledelse inkluderer av administrerende direktører i

Eika Forsikring

Trond Bøe Svestad

Eika Kredittbank

Terje Gromholt

Eika Kapitalforvaltning

Biørn Slåtto

Aktiv Eiendomsmedling

Karsten Onsrud

Overordnet risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyring i Eika Gruppen

God risikostyring og kontroll skal sikre at Eika Gruppen til enhver tid er i stand til å identifisere, vurdere, håndtere, overvåke og rapportere risiko som kan hindre oppnåelse av vedtatte mål. Eika Gruppens rammeverk for risikostyring og kontroll definerer konsernets risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital i konsernet. Effektiv risikostyring er et viktig bidrag for å sikre måloppnåelse og inngår i den løpende styringen og oppfølgingen av virksomheten. Virksomheten i Eika Gruppen er organisert i ulike forretningsområder gjennom datterselskaper. Det enkelte datterselskap er eksponert for ulike risikoer. Konsernet legger vekt på å ha løpende styring og kontroll med hele virksomheten. Konsernets risikopolicyer fastsetter overordnet ramme for konsernets virksomheter.

Internkontroll i konsernet er regulert i sentrale styringsdokumenter og er i hovedsak definert som et linjeansvar. I samsvar med relevant lov og forskrift, samt konsernets egne retningslinjer, foretas det en årlig gjennomgang av risikoforhold i virksomhetene. Videre foretas det minst årlige interne kapitalbehovsvurderinger (ICAAP/ORSA) i samsvar med regulatoriske krav. Det utarbeides tiltaksplaner i alle enheter med rapportering til de respektive selskapers styrer. Selskapene styrer etter vedtatte risikostrategier, og det er utviklet rutiner og instruksjoner for risikogjennomganger, som skal sikre at all risiko håndteres på en tilfredsstillende måte. Konsernet overvåker jevnlig at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt gjennom ordinær risiko- og compliance-rapportering og konsernsjefens risiko- og compliancekomité. Selskapene i konsernet har etablert risikostyrings- og compliancefunksjoner som løpende overvåker og rapporterer om risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt. Eika Gruppen har etablert en uavhengig internerisikofunksjon som utføres av PwC.

Risikostyringsfunksjonen

Formål med risikostyringsfunksjonen er å sikre at selskapets risikostyring blir implementert og gjennomført i henhold til vedtatt ambisjonsnivå, rammeverk for risikostyring og risikopolicyer. Etablering av en risikostyringsfunksjon innebærer at det foreligger en dedikert administrativ enhet med ansvar for å overvåke risikostyringssystemet samt etablere oversikt over de risikoer selskapet er eller kan bli eksponert for. Risikostyringsfunksjonen skal sikre at alle vesentlige risikoer i virksomheten er identifisert, vurdert, håndtert og rapportert i tråd med relevante policyer og rammer.

Selskapets risikostyringsfunksjon skal være uavhengig av operasjonell virksomhet. Dette innebærer at ansatte som arbeider innenfor risikostyringsfunksjonen ikke kan ha ansvar for å utøve de tjenester eller funksjoner de skal kontrollere. Kravet til uavhengighet anses imidlertid ikke å være til hinder for at samme person kan ha ansvar for både risk- og complianceoppgaver, samt andre arbeidsoppgaver som ikke er innenfor kontrollområdet til risikostyringsfunksjonen.

Risikostyringsfunksjonen skal være en uavhengig funksjon med tilstrekkelig kompetanse og ressurser. Funksjonen skal ikke overvåke og rapportere på seg selv eller nærmeste overordnede. Funksjonen skal rapportere til daglig leder og kan rapportere direkte til styret i tilfeller der Styret ikke får nødvendig informasjon om vesentlige risikoer via den alminnelige rapporteringen og varsle styret i tilfeller der identifiserte risikoer påvirker eller kan påvirke virksomheten.

Leder av risikostyringsfunksjonen skal ikke kunne avsettes uten samtykke fra styret. Institusjonen skal sende melding til Finanstilsynet ved skifte av slik leder.

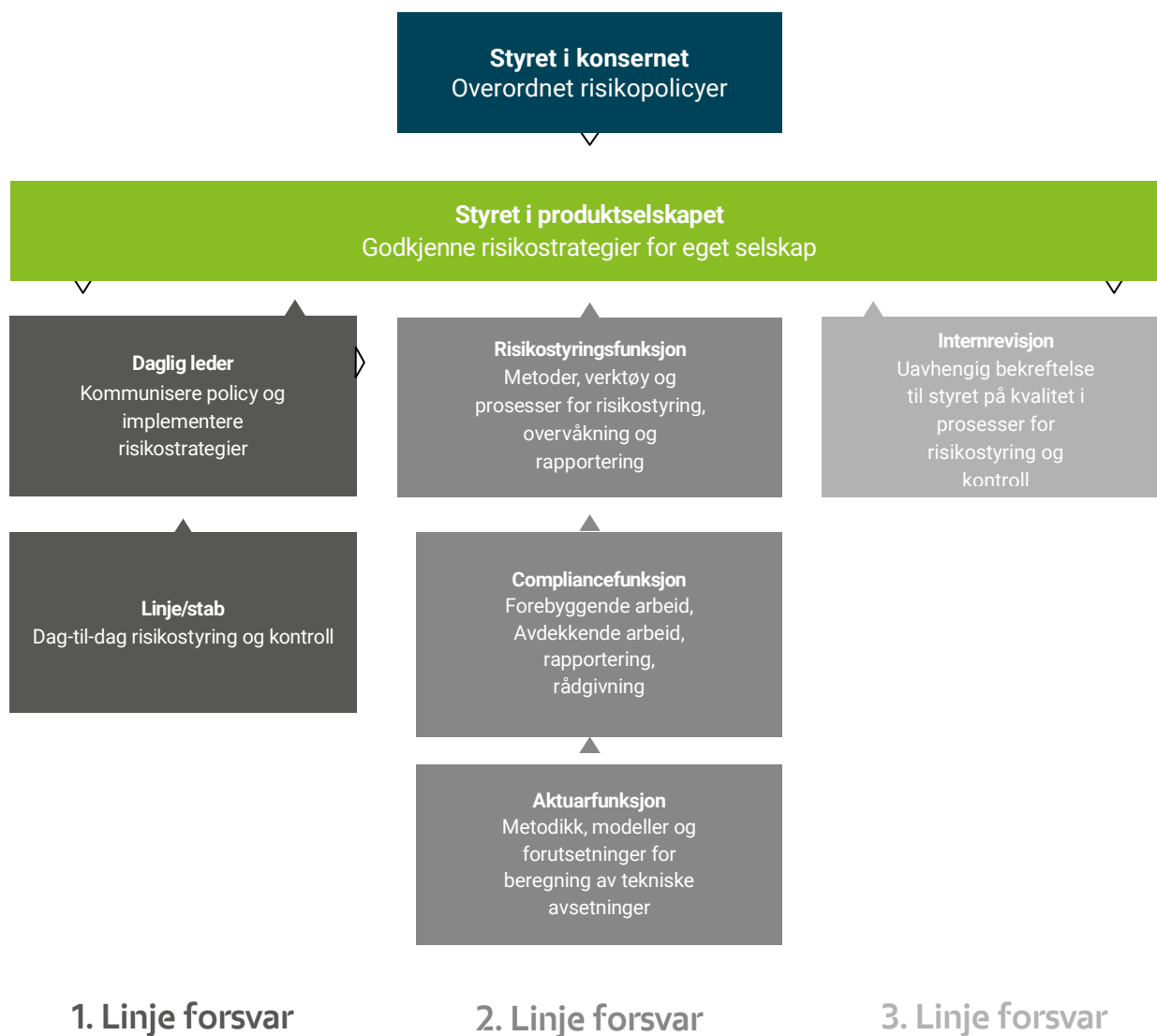
ICAAP-prosessen

Eika Gruppen driver finansierings- og verdipapirvirksomhet underlagt krav til ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Prosess), samt forsikringsvirksomhet som er underlagt krav til ORSA (Own Risk and Solvency Assessment). Prosessen innebærer vurdering av behov for kapital hensyntatt selskapenes mål, strategi, aktuelle og forventede risikoeksponering, samt gjeldende risikorammer og regulatoriske bestemmelser.

ICAAP/ ORSA prosessen (ICAAP) i Eika Gruppen skjer i tre trinn, der alle involverer aktiv stillingstaking og beslutning i konsernstyret. Foreløpig ICAAP skjer årlig i november og desember basert på regnskapstall per 31. oktober, med statusvurdering på eventuell revidert informasjon per januar. Endelig ICAAP ferdigstilles i mars det påfølgende året. Den foreløpige kapitalbehovsanalysen skal sikre at styret får gitt sine innspill til kapitalmål og -plan, og budsjettet utvikling i forhold til konsernets strategi de neste 3 år. Videre gjennomføres både formelle kapitalbehovsvurderinger, som del av kvartalsvis risikorapport, og ad-hoc vurdering med bakgrunn i strategiske, taktiske, operative og regulatoriske forhold. Hensikten med den endelige ICAAP-prosessen er å evaluere konsernets kapitalisering i forhold til risiko på kort og lengre sikt, herunder overholdelse av de regulatoriske minimumskravene til kapital samt evaluere og fastsette konsernets kapitalmål.

Den årlige prosessen for risikostyring og internkontroll, med tilhørende vurderinger og bekreftelser, gir vesentlig informasjon til Pilar 2-vurderinger knyttet til strategisk-, forretningsmessig-, og operasjonell risiko i ICAAP-prosessen. Dette sammen med strukturerte ICAAP-vurderinger og erfaringer fra løpende risikoovervåkning og -rapportering, compliance-rapportering og revisjoner utgjør sentrale deler av konsernets samlede styring og kontroll.

Vurderingene og beregningene som er gjort tar utgangspunkt i inneværende års regnskap, budsjett for det kommende året, samt prognoser for de to påfølgende årene. Analysen som fremkommer benyttes som grunnlag for kapitalplanlegging og vurdering av om kapitalen i konsernet er forsvarlig i forhold til risiko. Konsernets ICAAP er en konsolidert risikovurdering opp mot konsernets kapitalstatus og kapitalbehov.

 Instrukser, rammer og fullmakter
 Formell rapportering

Overordnede mål og kapitalstrategi

Risikovilje

Eika Gruppen skal ta kalkulererte risikoer og følge opp og styre disse for å nå vedtatte mål og krav til avkastning definert av ledelsen, styret og aksjonærene. Riktig balansering av risiko og avkastning gir økt verdi og bidrar til effektiv kapitalbruk samt gevinstrealisering og måloppnåelse. Risikovilje er et uttrykk for den risiko konsernet er villig til å akseptere i gjennomføring av strategi for oppnåelse av vedtatte mål.

Konsernstyret og styrene i datterselskapene skal ha en aktiv rolle i fastsettelse av selskapenes risikovilje. Dette innebærer forståelse av risikoen, risikoens påvirkning på kapital og lønnsomhet, klare rammer for hva som er ønsket risiko samt klare føringer og krav til oppfølging, overvåkning og rapportering. Samlet risikovilje for Eika Gruppen fremgår av tabellen under:

Konsern	Risikovilje
Kredittrisiko	Moderat
Markedsrisiko	Moderat
Operasjonell risiko	Moderat
Likviditetsrisiko	Moderat
Renterisiko	Moderat
Forsikringsrisiko	Moderat
Strategisk risiko	Moderat
Eierisiko	Moderat

Finansielle målsettinger

Eika Gruppens finansielle målsetting er å oppnå resultater som over tid gir en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av aksjeutbytte og verdiøkning. Styrets mål er at utbytte til aksjonærene skal utgjøre mellom 50-70 prosent av konsernets resultat etter skatt, hensyntatt kapitalstusjonen.

Kapitalmål

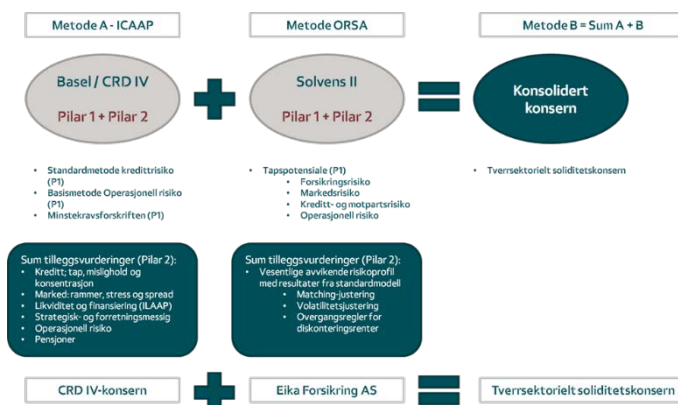
Det forventes at konsernet må etablere kapitalmål etter konglomeratreglene. I konglomeratreglene ses samlet kapitalkrav og tapspotensial opp mot tilgjengelig bufferkapital hvor ratioen minst skal tilsvare en bufferkapitalratio over 100 prosent. Konsernet vil etablere nye kapitalmål i tråd med dette når nivåer og innretning er endelig kjent. Inntil endelig avklaring vil konsernet benytte kjente mål for kapitalstørrelser uttrykt ved ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og ansvarlig kapitaldekning.

Endringer i rammebetingelser har medført økte krav til kapitalisering, både for Eika Forsikring, Eika Kredittdbank og konsernet. Eika Gruppen har definert kapitalmål som tilfredsstillende minimumskravene til kapital. Eika Gruppen har et mål på ren kjernekapitaldekning på 15,5 prosent fra 31. desember 2017.

Metodikk for vurdering av samlet kapitalbehov

Kapitalkrav i henhold til pilar 1 og pilar 2

Konsernets tilnæringsmetoder er illustrert under. Primærvurderingene i ICAAP er knyttet til gjeldende CRR/CRD IV (Basel og bankregler), samt tilhørende sektorspesifikke konsolideringsregler, for CRD IV-konsernet med fradrag av forsikringsvirksomheten (CRD IV-konsernet – metode A).

Primærvurderingen i ICAAP legger til grunn at morselskapet Eika Gruppen AS er klassifisert som finansieringsvirksomhet, og følger kapitalkravforskriften og finansforetaksloven i tråd med dagens regler. Ved evaluering av kapitalbehov legges det derfor vekt på ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital hvor kjernekapitalkravene skal sikre going concern, mens kravene til ansvarlig kapital skal sikre kreditorene.

Videre skal konsernet vise samlet kapital og soliditet hvor forsikringsvirksomheten inngår etter Solvens II-regler. For hvert beregningsgrunnlag anvendes de beregningsmåtene og soliditetskravene som gjelder for de enkelte virksomhetsområdene med tillegg av bufferkrav for verdipapirforetaksvirksomheten. Denne samlede konsolideringen (samlet metode A og metode ORSA) av kapital og soliditet vises etter konglomeratreglene for Eika Gruppen som en tverrsektoriell finansiell gruppe og betegnes metode B.

Primærvurdering, Baseltilnærming – Metode A

Konsernets ICAAP og tilhørende konsoliderte kapital- og soliditetskrav, beregnes og utarbeides med utgangspunkt i Finansforetaksloven kapittel 14, samt tilhørende forskrifter. Eika Gruppen foretar konsolidering av henholdsvis bank- og finansieringsforetaksvirksomhet, verdipapirforetaksvirksomhet i et delkonsern, CRD IV-konsernet, som er underlagt bank- og kapitaldekningsregler. Primærvurderingene i ICAAP er knyttet til gjeldende CRR/CRD IV (Basel og bankregler), samt tilhørende sektorspesifikke konsolideringsregler, for CRD IV-konsernet med fradrag av forsikringsvirksomheten (CRD IV-konsernet – metode A).

Øvrige risikoelementer hensyntas gjennom tilleggsvurderinger knyttet til kapitalbehov for pilar 2 risikoer. Ved vurdering av risikokategorier og samlet risikoeksponering tas det i pilar 2-vurderingen, utover kredittrisiko og operasjonell risiko, hensyn til likviditets- og finansieringsrisiko, markeds- og valutarisiko, renterisiko, systemrisiko, pensjonsrisiko, forsikringsrisiko samt strategisk- og forretningsmessig risiko. Tilleggsvurderingene i pilar 2 baserer seg på standardmetodikk der hvor det er tilgjengelig. Eksempelvis benyttes Finanstilsynets risikobaserte tilnærming og forutsetninger for kredittrisiko og markedsrisiko. Samlet ICAAP-behov fremkommer som en samlet vurdering av minstekravet til pilar 1, kombinerte bufferkrav og pilar 2-risikoer. Summen av disse utgjør det totale ICAAP-kapitalbehovet.

Konsolidering av Basel og Solvens II – Metode B

Konsernets ICAAP hensyntar videre tilleggsvurderinger basert på Solvens II og ORSA-krav for forsikringsvirksomheten i konsernet i tråd med konglomeratreglene (tverrsektoriell finansiell gruppe). Eika Gruppen AS foretar da en konsolidering av CRD IV-virksomheten med Solvens II og forsikringsvirksomheten (Tverrsektorielt soliditetskonsern – metode B).

Solvens II-regimet trådte i kraft 1. januar 2016. Dette innebærer at solvensmarginregelverket, kapitaldekningsregelverket og regelverk om minstekrav til ansvarlig kapital i utgangspunktet er avvirket for forsikringselskaper på solo-nivå.

Solvens II standardmetode bygger på et verdsettelsesregime hvor forsikringstekniske avsetninger skal neddiskonteres og inngå i beregning av solvenskravet sammen med markeds-, kreditt- og motparts- og operasjonell risiko og vurderes opp mot tilgjengelig bufferkapital som minst skal utgjøre 100 prosent av solvenskapitalkravet. I denne bufferkapitalen inngår fortsatt naturskadefondet som egenkapital og sikkerhetsfondet er omklassifisert til egenkapital. Garantifondet inngår ikke lenger i egenkapitalen og behandles beregningsmessig som en forpliktelse. Skattemessige konsekvenser fra omklassifisering av sikkerhetsfondet er uavklart under både Solvens II og skatteregler. Inntil videre holdes det regnskapsmessig en buffer for denne potensielt latente skatten.

Eika Gruppen er definert som tversektoriell finansiell gruppe som innebærer at det skal foretas konsolidering av henholdsvis bank- og finansieringsforetaksvirksomhet, verdipapirforetaksvirksomhet og forsikringsvirksomhet. Konsernet omfattes dermed av særlige bestemmelser for det konsoliderte kapitalkravet hvor sammen av ansvarlig kapital for kredittinstitusjonsvirksomheten og verdipapirforetaksvirksomheten og ansvarlig kapital for forsikringsvirksomheten, begge beregnet på konsolidert basis, skal være tilstrekkelig til å dekke sammen av sektorkravene. Eika Gruppen skal dermed foreta konsolidering av henholdsvis bank- og finansieringsforetaksvirksomhet, verdipapirforetaksvirksomhet i et delkonsern, CRD IV-konsernet, med tillegg av forsikringsvirksomhet, Solvens II virksomhet, hvor samlet konsolidering vises etter konglomeratreglene. Første rapportering etter nye regler var 30.06.2016. For hvert beregningsgrunnlag anvendes de beregningsmåtene og soliditetskravene som gjelder for de enkelte virksomhetsområdene. Denne sektorspesifikke konsolidering er basert på kronebeløp av kapitalkravene som gjelder fra virksomhet underlagt CRD IV-regler og virksomhet underlagt Solvens II regler samt tilhørende sektorspesifikk ansvarlig kapital. Regnskapsreglene for konsolidering skal legges til grunn for oppstillingen som skal vises sammen av ansvarlig kapital i forhold til summen av sektorspesifikke kapitalkrav. Administrasjonen har gjennom dialogen med Finanstilsynet erfart at det ikke er fastsatt eksplisitte krav for hvor høy denne bufferkapitalratioen skal være. Inntil videre er kravet slik at den skal minst være 100 prosent. Forskriftene har videre regler som til en viss grad begrenser muligheten for å oppfylle det samlede, konsoliderte kapitalkravet med visse typer sektorspesifikk ansvarlig kapital. Ved beregning av ansvarlig kapital på konsolidert basis skal det etter forskriften tas hensyn til faktiske begrensninger i muligheten for å overføre og gjøre kapitalen disponibel på tvers av sektorene og foretakene i gruppen. Finanstilsynet bekreftet i møte 19. april 2016 at disse reglene, som er bygget på den supplerende kommisjonsforordningen om finansielle konglomerater, fremstår som uklare og lite veiledende i hvordan de skal tolkes.

Krav til kapitalbuffer utover minimumskrav

Det følger av Finanstilsynets rundskriv 12/2016 at institusjonene skal ha en ren kjernekapitaldekning som overstiger regulatoriske minimumskrav inklusiv bufferkrav og pilar 2-kapitalbehov. Denne skal være stor nok til å ivareta institusjonens risikoeksponering både etter pilar 1-minstekrav, kombinerte bufferkrav og pilar 2-vurderinger, vurdert med utgangspunkt i Finanstilsynets metodikk for risikobasert tilsyn og SREP. ICAAP-prosessen skal vurdere og dokumentere dette kapitalbehovet. ICAAP-prosessen foretar videre stresstester som anslår konsekvenser for selskapene og konsernet for å sikre at beregnet kapitalbehov står i forhold til risikoen. Krav til å ha en ICAAP prosess og en strategi for opprettholdelse av kapitalnivå gjelder på konsolidert nivå.

Bufferkravene i CRD IV-direktivet er bevaringsbuffer, systemrisikobuffer, buffer for globalt systemviktige institusjoner (G-SII), buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII) og motsyklisk kapitalbuffer.

- Kapitalbevaringsbufferen skal kunne dekke tap og sikre at kapitalen ikke faller under minimumskravet i kraftige nedgangsperioder.
- Den motsykliske bufferen skal beskytte bankene mot store tap etter perioder med sterk kredittvekst.
- Systemrisikobufferen pålegges alle, enkelte eller grupper av institusjoner for å dempe langsiktig ikke-syklisk system- eller makrorisiko.
- Bufferne for systemviktige institusjoner skal redusere sannsynligheten for vanskeligheter for slike institusjoner hvor en avvikling kan medføre finansiell ustabilitet og betydelige forstyrrelser i realøkonomien.

Krav til kombinerte kapitalbuffer gir kapitalkrav utover pilar 1-minstekravene. Finanstilsynet krever nå at eventuelle pilar 2-kapitalbehov, i tillegg til de kombinerte bufferkravene, skal dekkes av ren kjernekapital. Finanstilsynet opplyser at EBA fortsatt arbeider med en veiledning knyttet til standardiserte forutsetninger og beregninger av pilar 2 men denne er på vurderingstidspunktet ikke kjent. Administrasjonen vil tilpasse forståelse og bruk av bufferne i tråd med EBAs eventuelle retningslinje når denne måtte foreligge.

Pilar 2-risikoer

Finanstilsynet publiserte 27. juni 2016 et rundskriv (oppdatering av rundskriv datert 14. august 2015) vedrørende Finanstilsynets praksis for vurdering av risiko og kapitalbehov (SREP). Rundskrivet beskriver de viktigste elementene i Finanstilsynets metoder for å vurdere risikonivå og kapitalbehov i norske banker og finansieringsselskap. Inntil EBA gir sine anbefalinger vil rundskrivet være førende for Finanstilsynets SREP. Videre beskriver rundskrivet krav til ICAAP-prosessen og innhold i risiko- og kapitalvurderingene i ICAAP. Formålet med rundskrivet er å skape økt transparans ved å beskrive Finanstilsynets metode.

For forsikringsvirksomheten er det Solvens II og forutsetninger under standardmetoden som avgjør om det skal beregnes et kapitalkravstillegg. Kapitalkravstilleggene kan kun pålegges av Finanstilsynet dersom selskapets risikoprofil avviker vesentlig fra forutsetningene lagt til grunn i beregning av solvenskapitalkravet ellers selskapets system for styring og kontroll avviker vesentlig fra gjeldende krav. Omnibus II-direktivet artikkel 2 nr. 8 inneholder en tilføyelse til Solvens II-direktivets regler om kapitalkravstillegg, jf. artikkel 37 nr. 1 bokstav d. Denne bestemmelsen fastsetter at forsikringsforetaket kan pålegges kapitalkravstillegg i tilfeller der foretaket anvender matchingjustering, volatilitetsjusteringen eller benytter overgangsregler for diskonteringsrenten (rentekurven) eller forsikringstekniske avsetninger, og foretakets risikoprofil avviker vesentlig fra de forutsetninger som ligger til grunn for disse justeringer eller overgangsregler. Eventuelle avvik i modellmessige forutsetninger er gjenstand for vurderinger av selskapets aktuar. Selskapet anser de overordnede forutsetningene i standardmodellen for beregning av forsikringsrisikoen til å samsvare med selskapets faktiske risikoprofil.

Beregnet kapitalkrav og kapitalbehov

Eika Gruppen benytter standardmetoden for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og basismetoden for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko for bank-/finansieringsvirksomheten og forvaltningsvirksomheten. Dette innebærer at beregningen av kapitalkrav for disse risikoene følger kapitalkravsforskriftens kategorier og vektingsregler. Ved beregning av kreditt- og motpartsrisiko for forsikringsvirksomheten standardmetode Solvens II. Konsernets plasseringer av overskuddslikviditet følger definisjon for ordinær bankportefølje og rapporteres dermed som del av vanlig kapitaldekningsrapportering etter standardmetoden for kredittrisiko.

Ved vurderingen av risiko og samlet risikoeksponering tas det, utover kreditt- og operasjonell risiko, hensyn til pilar 2-risikoene; likviditets- og finansieringsrisiko, markeds- og valutarisiko, renterisiko, systemrisiko, forsikringsrisiko samt strategisk- og forretningsmessig risiko. ICAAP behov fremkommer dermed som en samlet vurdering av pilar 1-minstekravet og pilar 2-risikoer. Summen av disse utgjør ICAAP behovet.

Kapitaldekning

Eika Gruppen er definert som tverrsektoriell finansiell gruppe. Det innebærer at det skal foretas konsolidering av henholdsvis bank-/finansieringsforetaksvirksomheten, verdipapirforetaksvirksomheten og forsikringsvirksomheten, der det for hvert beregningsgrunnlag anvendes de beregningsmåtene og soliditetskravene som gjelder for de enkelte virksomhetsområdene. Konsernet rapporterer kapital- og soliditetskrav både i kapitaldekningsrapport (COREP), eksklusive forsikringsvirksomheten og i soliditetsrapportering for tverrsektoriell finansiell gruppe. Beregningene og rapporteringen på tverrsektoriell basis, (jfr. konsolideringsforskriftens bestemmelser for konsern som er

tverrsektoriell finansiell gruppe), vil dermed være grunnlaget for konsernets kapitalstyring- og planlegging, offentliggjøring og anvendelse i forbindelse med både pilar 3-rapportering og finansiell rapportering (års- og kvartalsrapporter).

Som følge av tilpasning til CRD IV er reglene endret slik at det ikke lenger skal gjøres fradrag i ansvarlig kapital for utsatt skatt som skyldes midlertidige forskjeller. Videre er det innført fradrag i ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansiell sektor, dvs. investeringer hvor eierandelen overstiger 10 prosent. Ved beregning av kapitaldekning skal det gjøres fradrag for investeringer som oversiger 10 prosent av egen ren kjernekapital før regulatoriske justeringer.

Nedenfor følger oppstillingen av kapital – og soliditetsdekning, som rapport i Eika Gruppens noter til årsregnskapet per 31. desember 2016:

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Delkonsern CRD IV	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Aksjekapital	24 225	24 225	24 225	24 225
Overkurs	817 814	817 814	817 814	817 814
Annen egenkapital	453 973	403 735	563 470	464 573
Sum egenkapital	1 296 012	1 245 774	1 405 509	1 306 612
Immaterielle eiendeler	(942)	(1 721)	(44 665)	(54 670)
Forsvarlig verdsettelse av poster ført til virkelig verdi	(121)	-	(679)	-
Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller	-	-	-	(12)
Sum ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1 294 949	1 244 053	1 360 165	1 251 930
Frdrag for forsikring og vesentlige invest. i finansiell sektor	-	-	(350 450)	(268 915)
Ren kjernekapital	1 294 949	1 244 053	1 009 715	983 015
Annen godkjent kjernekapital - fondsobligasjon	100 000	100 000	100 000	100 000
Kjernekapital	1 394 949	1 344 053	1 109 715	1 083 015
Tilleggskapital - ansvarlig lån	125 000	125 000	125 000	125 000
Ansvarlig kapital	1 519 949	1 469 053	1 234 715	1 208 015
Vektet beregningsgrunnlag kredittrisiko	2 216 119	2 057 067	4 919 626	4 824 296
Vektet beregningsgrunnlag operasjonell risiko	610 125	532 487	1 196 793	1 373 291
Tilleggsberegning faste kostnader i forvaltningsvirksomheten	-	-	189 465	-
Sum vektet beregningsgrunnlag	2 826 244	2 589 554	6 305 884	6 197 587
Kapitalkrav tilsvarende 8 % av beregningsgrunnlag	226 100	207 164	504 471	495 807
Kapitalbevaringsbuffer (2,5 %)	70 656	64 739	149 854	154 940
Systemrisikobuffer (3,0 %)	84 787	77 687	179 826	185 928
Motsyklisk buffer (2,0 % fra 31.12.2017)	52 175	38 843	116 258	92 964
Kombinerte bufferkrav	207 618	181 269	445 938	433 831
Pilar 2-krav	-	-	111 725	-
Ren kjernekapitaldekning	45,8 %	48,0 %	16,0 %	15,9 %
Kjernekapitaldekning	49,4 %	51,9 %	17,6 %	17,5 %
Ansvarlig kapitaldekning	53,8 %	56,7 %	19,6 %	19,5 %
Overskudd av ansvarlig kapital	1 086 231	1 080 620	172 581	278 377

Tabellen under viser kapital og soliditet i det tverrsektorielle soliditetskonsernet, samt for selskapene som inngår i CRD IV-konsernet:

Beløp i tusen kroner	31.12.2017	31.12.2016
Kapitalkrav for CRD IV-foretakene	945 832	882 691
Solvenskapitalkrav for forsikringsdelen av gruppen	696 520	710 898
Netto ansvarlig kapital i gruppen	2 332 982	2 430 963
Overskudd av ansvarlig kapital	690 630	837 374
Overoppfyllelse i prosent av samlet kapitalkrav og solvenskapitalkrav	142 %	153 %

Kapitaldekning per 31.12.2017	Eika Gruppen AS	Eika Kredittdbank	Eika Kapital- forvaltning	CRD IV-konsern
Ansvarlig kapital	1 519 949	860 838	34 935	1 234 715
Kjernekapital	1 394 949	770 838	34 935	1 109 715
Ren kjernekapital	1 294 949	720 838	34 935	1 009 715
Samlet beregningsgrunnlag	2 826 244	4 297 102	307 238	6 305 884
Ren kjernekapitaldekning	45,8 %	16,8 %	11,4 %	16,0 %
Kjernekapitaldekning	49,4 %	17,9 %	11,4 %	17,6 %
Kapitaldekning	53,8 %	20,0 %	11,4 %	19,6 %

Kreditt- og motpartsrisiko

Kreditt- og motpartsrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder og motparter ikke kan møte sine betalingsforpliktelser. Risikoen avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid til forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi. Kreditttap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Konsernet kan ha inntil moderat kredittisiko.

Risikovurderinger knyttet til kapitalbehov

Kredittisiko i konsernet stammer hovedsakelig fra finansieringsvirksomheten og forsikringsvirksomheten gjennom motpartsrisiko. Konsernets kredittisiko er hovedsakelig relatert til konsernets balanseførte poster. De vesentlige postene utgjøres av utestående engasjementer innen leasing, salgspantlån og kredittkortgjeld, fordringer på kredittinstitusjoner og plasseringer i verdipapirer. Konsernet har videre en enkelt, vesentlig investering, gjennom morselskapet Eika Gruppen. Eika Gruppen benytter standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittisiko. Kapitalkravet (pilar 1, etter metode A) er beregnet til 393 millioner kroner per 31. desember 2017.

Relevante engasjementskategorier

Regelverket etter kapitalkravsforskriften og konsolideringsbestemmelsene innebærer følgende vektete beregningsgrunnlag av betydning for kredittisikoen i Eika Gruppen per 31. desember 2017:

Beløp i tusen kroner	2017
Stater og sentralbanker	-
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	208 066
Offentlige foretak	123
Multilaterale utviklingsbanker	-
Internasjonale organisasjoner	-
Institusjoner	258 065
Foretak	819 825
Massemarkedsgasjementer	2 637 116
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	-
Forfalte engasjementer	239 295
Høyrisikoengasjementer	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	15 244
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	-
Andeler i verdipapirfond	66 644
Egenkapitalposisjoner	557 039
Øvrige engasjementer	118 208
Sum kredittisiko	4 919 626

For leasing- og låneengasjementer i Eika Kredittdbank risikoklassifiseres alle engasjementer basert på kundens kredittverdighet og objektets sikkerhet. Kredittvirksomheten har utarbeidet kundetilpassede scoringsmodeller for å fange opp kundenes risiko og betjeningsevne. Virksomheten foretar løpende nedskrivninger for å ta høyde for forventede tap. Modellen for gruppenedskrivning for leasing og lån bygger på løpende scoring av porteføljen for å finne konkurssannsynligheter, forventet mislighold og estimert restverdi på objektene. De individuelle nedskrivningene i finansieringsvirksomheten vurderes gjennom året og er et resultat av fortløpende vurdering av risiko knyttet til enkeltengasjementer. Kredittkortvirksomheten har videre en modell for gruppenedskrivning som baserer seg på faktisk mislighold og erfaringer om løsningsgrad. Vektingsregler av betydning for kredittisikoen i Eika Kredittdbank fremgår under;

- Alt utlån på kredittkort samt en betydelig del av porteføljen på lån og leasing kan klassifiseres som massemarked.

Engasjement som klassifiseres som massemarked vektes 75 prosent.

- Utlån til foretak som ikke kan klassifiseres som massemarked vektes 100 prosent.
- Risikovekt på utlån til institusjoner varierer fra 20-150 prosent, og avhenger av institusjonens rating og løpetid på engasjement. De fleste engasjementene til selskapet vekter 20 prosent.
- Kommuner og offentlig eide foretak vekter 0-20 prosent.
- Forfalt engasjement vekter 150 prosent.
- Porteføljen til forvaltning vektes etter motpart. Vekt varierer mellom 0 og 50 prosent.
- Ubenyttede rammer på kredittkort vektes som massemarked og har en konverteringsfaktor på 0 prosent.
- Saker i pipeline (lånetilsagn) vektes som massemarked med en konverteringsfaktor på 20 prosent.
- Immaterielle eiendeler som ikke er trukket ut av ansvarlig kapital vekter 250 prosent.
- Øvrige eiendeler vekter 100 prosent.

Motpartsrisiko

Tabellen under viser fordeling av reassurandører etter ratingklasse per 31. desember 2017:

Ratingklasse	Andel
AA	5 %
AA-	87 %
A+	1 %
A	4 %
A-	3 %
Sum	100 %

Konsernet er eksponert for motpartsrisiko gjennom forvaltning av overskuddslikviditet og plassering i verdipapirer. Eksponeringen begrenses gjennom fastsatte plasseringsrammer som løpende overvåkes. Innskudd i banker og sentralbanken utgjorde 13 prosent av konsernets balanse ved årsskiftet. Av bankinnskuddene på 1,4 milliarder kroner var 100 prosent plassert i banker med rating A- eller bedre. Kreditt- og motpartsrisiko ved plasseringer i verdipapirer begrenses gjennom fastsatte investeringsrammer. Ved utgangen av året gjorde plasseringer i verdipapirer 3,6 mrd. Oversikt over plassering i obligasjoner og verdipapirfond per 31. desember 2017 fordelt på ratingklasse følger av tabellen under.

Ratingklasse 1	Balanseført verdi	Andel av porteføljen
AAA	1 098 427	29,9 %
AA+	805 864	21,9 %
AA	-	0,0 %
AA-	85 991	2,3 %
A+	198 787	5,4 %
A	195 415	5,3 %
A-	283 069	7,7 %
BBB+	692 462	18,8 %
BBB	161 683	4,4 %
BBB-	11 550	0,3 %
BB+	124 801	3,4 %
Ikke ratet	20 013	0,5 %
Sum	3 678 061	100,0 %

Konsentrasjonsrisiko

Beregningen og vurdering av konsentrasjonsrisiko tar utgangspunkt i samlet eksponering mot en enkelt motpart, på tvers av geografi og bransjer. Konsernet vurderer også konsentrasjonsrisiko under markedsrisiko. Dette beskrives under avsnittet om markedsrisiko. Bransjemessig spredning på låne- og leasingporteføljen (BM) per 31. desember 2017 følger av tabellen under.

Næringskoder ORBOF	Næringer	Brutto utlån 31.12.2017	Andel
11	Jordbruk og tilknyttede tjenester	153 228	13 %
12	Skogbruk og tilknyttede tjenester	26 028	2 %
13	Fiske og fangst	6 316	1 %
14	Fiskeoppdrett og klekkerier	17 230	2 %
19	Bergverksdrift og utvinning	10 528	1 %
25	Industri	134 648	12 %
33	Bygging av skip og båter	44	0 %
35	El- gass-, damp- og varmtvannforsyning	10 127	1 %
36	Vannforsyning, avløps- og renovasjon	12 683	1 %
41	Utvikling av byggeprosjekter	5 157	0 %
43	Bygge- og anleggsvirksomhet	290 997	25 %
45	Varehandel og reparasjon av motorvogner	86 412	8 %
49	Utenriks sjøfart og rørtransport	2 710	0 %
53	Transport ellers og lagring	231 959	20 %
55	Overnattings- og serveringsvirksomhet	16 355	1 %
63	Informasjon og kommunikasjon	1 238	0 %
68	Omsetning og drift av fast eiendom	25 450	2 %
73	Faglig og finansiell tjenesteyting	14 324	1 %
83	Forretningsmessig tjenesteyting	70 717	6 %
93	Tjenesteytende næringer ellers	25 274	2 %
Totalsum		1 141 424	100 %

Konsernet er gjennom Eika Kredittbank eksponert mot en rekke bransjer, men har vesentlig eksponering mot bygg- og anleggsbransjen, transportbransjen, og mot jord-, skogbruk og fiske. I overkant av 70 prosent av utlånsporteføljen for BM er rettet mot disse bransjene. Kredittkortutlån og salgspantlån er rettet mot privatpersoner med privat betalingsansvar og ikke mot spesifikke bransjer.

Den totale kredittkort-, låne- og leasingporteføljens (BM og PM) geografiske eksponering er godt spredt over landet, dog er rundt 45 prosent av porteføljen er konsentrert i fylkene Oslo, Østfold og Sør-Trøndelag. Den geografiske eksponeringen på låne- og leasingporteføljen er vist i tabellen under.

Fylke	PM salgspant	BM	Kredittkort	Sum	Andel
Østfold	127 364	136 727	173 672	437 763	11 %
Akershus	132 385	65 428	274 054	471 867	12 %
Oslo	37 975	22 317	178 300	238 591	6 %
Hedmark	66 173	42 312	97 877	206 362	5 %
Oppland	34 631	45 140	81 115	160 887	4 %
Buskerud	55 019	54 741	105 967	215 727	5 %
Vestfold	37 047	37 231	17 690	91 967	2 %
Telemark	70 032	58 568	141 555	270 155	7 %
Aust Agder	24 056	11 888	63 869	99 813	2 %
Vest Agder	20 796	6 251	45 582	72 629	2 %
Rogaland	57 715	80 573	177 242	315 530	8 %
Hordaland	17 412	4 751	88 166	110 328	3 %
Sogn og Fjordane	10 146	15 461	29 210	54 817	1 %
Møre og Romsdal	42 341	75 462	111 501	229 304	6 %
Sør Trøndelag	99 026	254 600	268 657	622 283	15 %
Nord Trøndelag	70 545	124 393	82 770	277 709	7 %
Nordland	36 215	6 044	78 390	120 650	3 %
Troms	22 716	6 929	40 967	70 611	2 %
Finnmark	2313	345	8582	11240	0 %
Svalbard	192	0	0	192	0 %
Utlandet	0	0	0	0	0 %
Sum	964 098	1 049 162	2 065 165	4 078 425	100 %

Selskapets portefølje er godt geografisk diversifisert og det kreves ingen påslag på risiko i Pilar 1. Selskapet har heller ingen konsentrasjonsrisiko knyttet opp mot enkeltkunder. Selskapet kan være eksponert mot konsentrasjonsrisiko knyttet til enkelte bransjer på låne- og leasingporteføljen til bedriftsmarkedet.

Utlån til kunder

Utlån og leiefinansieringsavtaler er vurdert i henhold til Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner gitt av Finanstilsynet.

Utlån måles ved førstegangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rentes metode. Leiefinansiering (finansiell leasing) behandles regnskapsmessig som utlån. Kontrakter avskrives over leieperioden til forventet restverdi. Rentedelene av leasingleien føres som renteinntekt, mens avdragsdelen reduserer utlånet. Skattemessig avskrives leasingeiendelene etter saldometoden. Gevinster ved salg av leasingeiendeler føres som leiefinansieringsinntekter under renter og lignende inntekter.

I tabellen under fremgår samlet utlån og nedskrivninger i konsernet per 31. desember 2017.

Beløp i tusen kroner	31.12.2017	31.12.2016
Nedbetalingslån	964 098	832 136
Leiefinansieringsavtaler	1 049 162	1 232 768
Brukskreditter	2 065 165	1 984 023
Utlån før spesifiserte og uspesifiserte nedskrivninger	4 078 425	4 048 927
Individuelle nedskrivninger	10 224	13 732
Gruppevise nedskrivninger	90 205	44 064
Netto utlån til kunder	3 977 996	3 991 131

Individuelle nedskrivninger foretas på misligholdte og tapsutsatte engasjementer når det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Et engasjement regnes som misligholdt når betaling er mer enn 90 dager forsinket og forsinkelsen ikke skyldes tilfeldige forhold hos kunden. Tapsutsatte lån er engasjementer der kundens økonomiske situasjon og verdien av sikkerhetene innebærer risiko for tap selv om engasjementet ikke er misligholdt. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. Ved beregning av nåverdier benyttes opprinnelig effektiv rente for engasjementet. Friskmelding av misligholdte engasjementer skjer når gjeldende betalingsplan er fulgt over en tid og engasjementet ikke lenger vurderes som tapsutsatt.

Nedskrivning på grupper av engasjementer foretas dersom det foreligger objektive indikasjoner for verdifall i grupper med like risikokarakteristika. Ved vurdering av nedskrivning for objektsfinansiering inndeles engasjementene i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorernes evne til å betale ved forfall og eventuelle sikkerheter. Verdifall beregnes på grunnlag av porteføljevurderinger, erfaringer og generelle utviklingstrekk. Kortområdet har utviklet en dynamisk modell for gruppenedskrivninger som tar høyde for mislighold og kredittrisiko. Modellen regnes som en gruppemodell selv om avsetningen tar utgangspunkt i enkeltengasjementer. Tabellen viser en oversikt Individuelle og gruppevise nedskrivninger for verdifall per 31. desember 2017.

Beløp i tusen kroner	31.12.2017	31.12.2016
Nedskrivning for verdifall på utlån 1. januar	13 732	10 001
- Konstaterte tap i perioden hvor det tidligere er foretatt nedskrivning	4 897	3 198
Periodens nedskrivninger til dekning av tap på utlån	1 389	533
Individuelle nedskrivninger for verdifall	10 224	13 732

Gruppevise nedskrivninger

Nedskrivning for verdifall på utlån 1. januar	44 064	37 977
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	46 141	6 087
Gruppevise nedskrivninger for verdifall	90 205	44 064

Konstaterte tap og inngang på tidligere konstaterte tap føres over resultat etter hvert som de oppstår. Konstaterte tap på utlån er tap som regnes som endelige. Når et misligholdt engasjement vurderes som umulig å inn drive, konkursbehandling er avsluttet eller insolvens er konstatert, og eventuelle sikkerheter er realisert eller overtatt, bokføres tapet som konstatert. Tabellen viser en oversikt over tap på utlån og andre fordringer per 31. desember.

Beløp i tusen kroner	2017	2016
Spesifikasjon av periodens tap og nedskrivninger på utlån til kunder		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger for verdifall	(3 508)	3 731
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	46 142	6 088
Resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap	1 192	2 529
Konstaterte tap i perioden	51 886	53 083
Inngang på tidligere konstaterte tap	(47 088)	(13 306)
Sum tap og nedskrivninger på utlån	48 624	52 125
Spesifikasjon av periodens tap på andre fordringer		
Endring i tapsavsetning	1 619	(65)
Konstaterte tap i perioden	5 345	1 780
Inngang på tidligere konstaterte tap	1 541	223
Sum tap og nedskrivninger på andre fordringer	5 423	1 492
Sum tap og nedskrivninger	54 047	53 617

Kapitalkravsforskriftens minimumskrav i henhold til Pilar 1 forutsetter en diversifisert portefølje. Utover standardmetodens beregninger gjennomføres det vurderinger av internt kapitalbehov, pilar 2 kapitaltillegg. For kredittrisiko vurderes tapsprosent og utvikling av disse, økning i mislighold, konsentrasjonsrisiko samt økning i utnyttelse av kredittkorrammer.

Bedriftsporteføljen i Eika Kredittdbank AS er hovedsakelig næringslivskunder innenfor SMB-markedet og porteføljen er siden juni 2017 under avvikling.

For analyse av konsentrasjonsrisiko benyttes Finanstilsynets beregningsmetodikk, som igjen bygger på Herfindahl-Hirschman-indeksen (HHI indeksen). Ved en eventuelt lite diversifisert portefølje mot enkeltkunder, bransje eller geografi vil indeksen vise dette i form av høye korrelasjon og volatilitet. Nivåene for påslag er satt ut ifra terskelverdiene definert av Finanstilsynet.

Det er identifisert og beregnet et internt kapitalbehov for bransjemessig og individuell konsentrasjonsrisiko og økt utnyttelse av kredittkorrammer.

Styring og kontroll

Kredittpolicyen sikrer at det foreligger betryggende kredittprosesser som sikrer en sunn og langsiktig utvikling uten at konsernet eller datterselskapene utsettes for risikoforhold som truer eksistens på kort eller lang sikt. Kredittpolicyen er det overordnede rammeverket for de enkelte datterselskapene. Risikoviljen skal operasjonaliseres gjennom selskapets rammer for kredittrisiko samt etablering av akseptable nivåer for mislighold og tap. Kredittporteføljene skal diversifiseres i samsvar med selskapets markeds målsetting, mål for risikoklassifisering og overordnede kredittstrategi.

Selskapene i konsernet har etablert kredittstrategier som ligger innenfor konsernets overordnede policy for kredittrisiko. Policy er videre operasjonalisert gjennom rutiner og kreditt håndbøker som skal sikre oppfyllelse av policy og selskapenes strategi. Risikovurderinger gjennomføres løpende, og status for vesentlige temaer inngår i ordinær risikoreportering. Vurdering av risikostyringen og kontrollen på området inngår i årlig prosess for risikostyring og internkontroll. For å sikre at selskapene etterlever rutiner og at det oppnås god kvalitet på kredittarbeidet, er det etablert løpende kontroller knyttet til etterlevelse.

Eika Kredittdbank AS har utarbeidet scoringsmodeller for å fange opp risiko og betjeningsevne som er karakteristiske for den enkelte kundegruppe. Gjennom scoringsmodellene fastsettes risikoscore, som er bestemmende for hvilke rammer kunden tilbys. Minimum årlig i forbindelse med selskapenes ICAAP-/ORSA-prosess gjennomføres det analyser og stresstester på kredittområdet for å vurdere konsekvenser av nedgangsscenario, samt for eksempel endring i rammevilkår for en næring, konkurs/avvikling av flere nøkkelbedrifter. Resultatene av stresstestene rapporteres i forbindelse med årlig ICAAP.

Markeds- og valutarisiko

Markedsrisiko består av renterisiko, aksjerisiko, valutarisiko, spreadrisiko og konsentrasjonsrisiko. Markedsrisiko er risikoen for tap i markedsverdier til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, renter, kredittspreader, valutakurser, eiendomspriser, råvare- og energipriser, samt endring i forsikringstekniske avsetninger som følge av endring i renter.

Konsernet og Eika Gruppen AS er ikke underlagt krav til å beregne kapital for markedsrisiko i henhold til kapitalkravsforskriften. Dette med bakgrunn i at konsernets plasseringer ikke oppfyller kravet som stilles til en handelsportefølje. De finansielle instrumentene som konsernet har for egen regning er ikke investert med hensikt på videresalg eller for på

kort sikt å dra fordel av en verdiutvikling. Konsernets formål ved anskaffelse av finansielle instrumenter er langsiktig plassering av overskuddslikviditet. Konsernet aksepterer inntil moderat markedsrisiko. Likviditetsrisikoen på plasseringer skal imidlertid være lav.

Kapitalbehov (Regulatoriske minimumskrav)

Konsernet har ikke handelsportefølje. Dette medfører at plassering av overskuddslikviditet følger av definisjon av ordinær bankportefølje, og rapporteres dermed som del av vanlig kapitaldekningsrapportering etter standardmetoden for kredittrisiko.

Risikovurdering knyttet til kapitalbehov

I vurdering av internt kapitalbehov (ICAAP) skal Finanstilsynets stresstestparameter for markedsrisiko benyttes for å vurdere behov for ytterligere kapital, pilar 2-tillegg, for plasseringer. Dette med bakgrunn i at stresstestene ansees relevante for å vurdere effekten av markedsendringer.

Markedsrisiko i konsernet relaterer seg til plasseringer i finansielle instrumenter. Forvaltning og plasseringer av investeringer skal primært være knyttet til likviditetsstyring. Strategiske investeringer i datterselskaper og infrastruktur («anleggsvesteringer») er ikke definert som markedsrisiko og må sees i sammenheng med strategisk og forretningsmessig risiko. Eika Forsikring, Eika Kredittdbank og øvrige selskaper kan ha overskuddslikviditet plassert i likvide investeringer, eller som ledd i investeringstjenestevirksomhet, som kan medføre markedsrisiko. Markedsrisikoen for aksjer er relatert til aksjekursfall og for rentepapirer til renteoppgang. Konsernet er videre eksponert for markedsrisiko i form av renterisiko som oppstår på grunn av ulik rentebinding på eiendeler og gjeld. Eika Kredittdbank finansierer sine utlånsporteføljer gjennom ekstern funding i bank, obligasjoner, sertifikater, innskudd og lignende. Ulik rentebinding, referanserenter og gjeldsinstrumenter utenfor handelsportefølje. Posisjonene behandles og rapporteres som del av kredittrisiko etter standardmetoden som ellers benyttes. Eika Kredittdbank beregner kun pilar 2-kapitalbehov for markedsrisiko.

Investeringene til Eika Kredittdbank består av plassering av overskuddslikviditet, utelukkende i renteinstrumenter. Overskuddslikviditeten er igjen en del av selskapets funding og denne skal ikke være gjenstand for kortsiktige plasseringer med formål om å oppnå kursgevinster. Investeringene betraktes som posisjoner i gjeldsinstrumenter utenfor handelsportefølje. Posisjonene behandles og rapporteres som del av kredittrisiko etter standardmetoden som ellers benyttes. Eika Kredittdbank beregner kun pilar 2-kapitalbehov for markedsrisiko.

Eika Forsikring beregner og rapporterer markedsrisiko i henhold til standardmetoden under Solvens II. Markedsrisiko fra forsikringsvirksomheten inngår ikke i dagens pilar 1-krav for finansieringsvirksomheten i CRD IV-konsernet, men inngår i det samlede kapitalkravet i det tverrsektorielle soliditetskonsernet. Gjennomgående er porteføljene konservativt plassert og hovedsakelig plassert i rentepapirer (94 prosent). Forvaltning og plassering av overskuddslikviditet skjer gjennom Eika Kapitalforvaltning etter egne instruksjoner og forvaltningsavtaler. Konsernet er eksponert for renterisiko knyttet til renteendringer for investeringsporteføljen. Konsernets selskaper kan ha overskuddslikviditet plassert i likvide investeringer eller som ledd i investeringstjenestevirksomhet som kan medføre risiko knyttet til renteendringer.

Renteeksponering for konsernets eiendeler og gjeld følger av tabellen under.

Oversikt over renteeksponering for konsernets eiendeler og gjeld

Beløp i tusen kroner	Balanse 31.12.2017	Uten rente- eksponering	Rentebinding 0 - 1 mnd	Rentebinding 1 - 3 mnd	Rentebinding 3 - 12 mnd	Rentebinding 1 - 5 år	Rentebinding over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	53 343	-	53 343	-	-	-	-	53 343
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 354 812	-	1 349 812	5 000	-	-	-	1 354 812
Utlån til kunder	3 977 996	23 900	1 267 411	2 686 685	-	-	-	3 977 996
Verdipapirer	4 187 639	1 122 705	565 103	1 625 500	178 099	569 040	127 192	4 187 639
Ikke rentebærende eiendeler	2 524 574	2 524 574	-	-	-	-	-	2 524 574
Sum eiendeler	12 098 364	3 671 179	3 235 669	4 317 185	178 099	569 040	127 192	12 098 364
Gjeld til kredittinstitusjoner	278 738	-	68 232	210 506	-	-	-	278 738
Innskudd fra kunder	4 325 214	-	-	4 325 214	-	-	-	4 325 214
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	224 945	-	-	224 945	-	-	-	224 945
Forsikringstekniske avsetninger	3 434 647	3 434 647	-	-	-	-	-	3 434 647
Ikke rentebærende gjeld	1 323 980	1 323 980	-	-	-	-	-	1 323 980
Ansvarlig lånekapital	473 984	-	99 895	374 089	-	-	-	473 984
Egenkapital	2 036 856	2 036 856	-	-	-	-	-	2 036 856
Sum gjeld og egenkapital	12 098 364	6 795 483	168 127	5 134 754	-	-	-	12 098 364
Netto renteeksponering	-	(3 124 304)	3 067 542	(817 569)	178 099	569 040	127 192	-

For Eika Kredittdbank er beregning av pilar 2-påslag for renterisiko foretatt basert på en analyse av konsekvensene av en økning i markedsrenten på 2 prosentpoeng. Dette vil ramme hele bransjen og føre til en reprising av innlån og utlån. Renterisiko beregnes basert på durasjon (rentebinding). Det legges til grunn en beregning på ett års horisont. Det antas at utlånsrenten på kredittkort kun justeres med 50 prosent av en eventuell renteøkning, og at innskuddsrenten kun justeres med 50 prosent av en eventuell renteøkning. Forutsetningene er endret fra tidligere år på grunn av vilkårsendringer knyttet til sparesmart.no. Eika Kredittdbank har høy innskuddsdekning som er fordelaktig ved en renteøkning, derfor vil det ikke være behov for pilar 2-påslag for renterisiko.

Konsernets policy for markedsrisiko legger til grunn følgende stressscenario:

- Et fall i aksjemarkedene på 45 prosent
- Et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng
- En endring i kursen på utenlandsk valuta med 25 prosent
- Økt kredittspread i henhold til matrisen under:

Rating	Risikoklasse	Spreadendring
AAA	1	0,9 prosent
AA	1	1,1 prosent
A	2	1,4 prosent
BBB	3	2,5 prosent
BB	4	4,5 prosent
B eller lavere	5	7,5 prosent
Ikke ratet	-	3,0 prosent
OMFer (AAA)	1	0,7 prosent
OMFer (AA)	1	0,9 prosent

Det foretas evaluering av Pilar 2-kapitalbehov opp mot beregnet stresstest i tråd med Finanstilsynets metodikk. Analyse av avkastning i forhold til relevante indekser viser at selskapenes avkastning følger generell markedsrisiko.

Konsernet beregner et internt kapitalkrav (pilar 2-tillegg) knyttet til markedsrisiko som følge av stressforutsetninger, valutaeksponering og konsentrasjonsrisiko.

Styring og kontroll

Policyen for markedsrisiko gir overordnede rammer for styring av markedsrisiko i konsernet, og rapporteringskrav som innebærer at styret og ledelsen får tilstrekkelig informasjon om markedsrisikoen. Policyen legger føringer for, og skal bidra til å sikre at faktisk posisjonstaking, rammene for posisjonstaking og markedsforhold av betydning for stengning av posisjoner blir løpende overvåket. Konsernet aksepterer inntil moderat markedsrisiko. Likviditetsrisikoen på plasseringer skal imidlertid være lav. Risikoviljen operasjonaliseres gjennom rammene for markedsrisiko og målsettinger for risiko og avkastning. For investeringer i finansielle instrumenter skal det være etablert et opplegg for måling av markedsrisiko, systemer og rutiner for administrering av markedsposisjoner, utnyttelse i henhold til definerte rammer, beregning av markedsverdier og beregning av ordinære eksponeringsindikatorer/ risikomål.

I vurderingen av nødvendige systemer og rutiner for måling av markedsrisiko ses det hen til kompleksiteten og omfanget av virksomheten. Risikovurderinger gjennomføres løpende og status for vesentlige temaer skal inngå i ordinær risikorapportering. Den kvartalsvise risikorapporteringen omfatter som et minimum eksponering innenfor de ulike aktivklasser, rammer og rammeutnyttelse samt prestasjoner i form av avkastning mot indekser og mål. Vurdering av risikostyring og kontrollen for området inngår videre i årlig prosess for risikostyring og internkontroll.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter også compliancerisiko, omdømmerisiko, belønnings/insentivrisiko og juridisk risiko. Compliancerisiko er risiko for brudd på lover, forskrifter, andre relevante myndighetsbestemmelser og interne regelverk, som innebærer; risiko for sanksjoner fra myndighetene, økonomisk tap (erstatningsansvar) og omdømmerisiko eller pålegg.

Juridisk risiko kan defineres som risikoen for tap fordi en inngått kontrakt ikke kan gjennomføres, eksempelvis som følge av utilstrekkelig dokumentasjon, at en motpart ikke har lovlig rett til å inngå kontrakten, usikkerhet om lovligheten av en kontrakt eller kontraktklausul, og problemer med gjennomføring av en kontrakt i konkurs eller konkursliknende situasjoner.

Ved beregning av kapitalkrav benyttes basismetoden. I basismetoden er beregningsgrunnlaget for minstekravet til ansvarlig kapital gitt ved 15 prosent av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år multiplisert med 12,5 prosent jf. § 42-1 i Kapitalkravsforskriften.

Risikovurdering knyttet til kapitalbehov

Ved løpende risikovurderinger og risikorapportering, gjennomføring av ICAAP / ORSA og årlig prosess for risikostyring og internkontroll, bør minimumskravene etter basismetoden suppleres med ytterligere kvantitative og kvalitative risikovurderinger. Avhengig av selskap, bør minst følgende forhold vektlegges:

- Internt bedrageri
- Eksternt bedrageri
- Ansettelsesvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Skade på fysiske eiendeler
- Avbrudd i drift og/eller systemer
- Oppgjør, levering og annen transaksjonsbehandling

Operasjonell risiko vurderes kvalitativt sett opp imot sannsynlighet for en hendelse og, konsekvens dersom den inntreffer.

Operasjonell risiko oppstår som en naturlig del av operativ drift, og skal søkes redusert så fremt det er en positiv kost/nytte av det risikoreduserende tiltaket. All operasjonell risiko kan ikke unngås, elimineres eller overføres til andre parter. Sannsynligheten for og effekten av tap fra operasjonell risiko kan reduseres gjennom forebyggende risikoanalyser og hensiktsmessig styring, oppfølging og kontroll. Denne type risiko ligger i den løpende driften av konsernet. Den operasjonelle risikoprofilen er et uttrykk for hvor godt risikostyring og kontroll bidrar til kartlegging, vurdering, forståelse og håndtering av risikoeksponering på tvers av alle risikoklasser, i hvilken grad risikoer er kvantifisert og prioritert, bevissthet knyttet til om informasjonen er troverdig og av en slik kvalitet at den kan brukes i daglig beslutningsstøtte. Konsernets virksomhet er underlagt omfattende regulering gjennom lover og forskrifter. Konsernets virksomhet krever konsesjon, og er underlagt tilsyn fra Finanstilsynet knyttet til etterlevelse av konsesjonskrav. Konsernet kan ha en moderat risikoprofil når det gjelder operasjonell risiko.

For å få en god oversikt over alle former for tap og uønskede hendelser har konsernet en felles tapsdatabase for registrering av tap og uønskede hendelser med regnskapsmessig effekt over 50 000 kroner. Uønskede hendelser omfatter operasjonelle tap og merkostnader, herunder compliancehendelser og utfall av juridisk risiko (erstatninger). Compliancebrudd er brudd på eksterne lover, regler og standarder, herunder offentlige sanksjoner, økonomisk tap eller tap av omdømme som konsernet med datterselskaper kan bli utsatt for. Vesentlige brudd med interne regler omfattes tilsvarende.

Hendelser kan ha utspring i selskapet (interne hendelser) eller i omgivelsene (eksterne hendelser). Hendelser identifiseres både løpende i driften, samt mer systematisk og samlet i den årlige internkontroll- og strategiprosessen. Hendelser som har skjedd og «nestenhendelser» gir informasjon om sårbarhet og utvikling. Det er alle medarbeideres ansvar å rapportere tap og uønskede hendelser til konsernets sentrale taps- og hendelsesregister.

Utover standardmetodens beregninger gjennomføres det vurderinger av internt kapitalbehov, pilar 2-tillegg. For operasjonell risiko vurderes selskapenes risikostyring og internkontroll, uønskede hendelser, compliance hendelser, status på prosjekter og operasjonell drift. Konsernet har konsesjon fra Datatilsynet som betinger at personopplysninger ivaretas på en betryggende måte. Selskapets størrelse innebærer sårbarhet på operasjonelle aktiviteter, og stiller ekstra krav til at selskapet har gode rutiner og etablert backup på alle vesentlige funksjoner. Konsernet vektlegger tilstrekkelig risikovurdering og håndtering som sikrer løpende oppfølging og god styring og kontroll med operasjonelle aktiviteter. Compliancerisiko vurderes løpende som en del av den operasjonelle risikostyringen i virksomhetene. Det er ikke

identifisert spesifikk compliancerisiko som tilsier behov for pilar 2-tillegg.

Konsernet beregner et internt kapitalkrav (pilar 2-tillegg) knyttet til operasjonell risiko på bakgrunn av kvalitative og kvantitative vurderinger av potensielle hendelser.

Kapitalbehov (Regulatoriske minimumskrav)

Beregning av kapital for operasjonell risiko etter basismetoden, Pilar 1- minstekravet for operasjonell risiko, utgjør 109,8 millioner. Beregning av kapital for operasjonell risiko etter basismetoden og gjeldende regelverk innebærer at kapitalkravet fastsettes til 15 prosent av gjennomsnittlig inntekt de siste tre årene multiplisert med 12,5 prosent for konsernet.

Styring og kontroll

Konsernet har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser og fullmaktstrukturer. Konsernets risikovilje skal operasjonaliseres gjennom rammer og konkrete beslutninger knyttet til håndtering av operasjonell risiko vurdert opp mot risikoens vesentlighet for aktuell måloppnåelse. Dette, sammen med klare roller og ansvar, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Konsernet har kontinuerlig fokus på operasjonell risikostyring og hvordan dette kan bidra til bedret styring og kontroll på tvers av konsernets selskaper. Konsernets selskaper har fokus på kontinuerlige forbedringer knyttet til drift, operasjoner, prosjektstyring og effektiv ressursutnyttelse. Det er tett lederoppfølgingen knyttet til styring og kontroll, samt handlingsplaner. Status på handlingsplanene følges opp og utviteres minst halvårlig. Risikostyring og internkontroll utvikles til enhver tid i takt med behov og den faktiske risikosituasjonen. Kvartalsvis risikorapportering omfatter; status på vesentlig operasjonell risiko, status på risikoreduserende tiltak som definert i handlingsplan, tapshendelser/ uønskede hendelser, utvalgte risikoindikatorer, utvikling i kundeklager samt vesentlige prosjekter. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner. Risikoen vurderes å være i tråd med risikoviljen og kontrollen er god.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen er risikoen for uventede tap på forsikringskontrakter. Risikoen omfatter risiko for tap som følge av at forsikringspremier og reserveringer blir utilstrekkelig for den risiko som tegnes, og derved ikke dekker skadeutbetalinger og kostnader til drift og administrasjon av forsikringsordningene.

Forsikringsrisiko er knyttet til virksomheten innen skade- og helseforsikring (personforsikring, ulykkesforsikring og yrkesskadeforsikring) i Eika Forsikring. Selskapets hovedvirksomhet er skadeforsikringsprodukter innenfor alle landbaserte bransjer for både privat og næring. Forsikringsrisikoen for skade- og helseforsikring omfatter tapspotensial knyttet til premierisiko, herunder kostnadsrisiko, reserverisiko, katastroferisiko, herunder naturkatastroferisiko og menneskeskapte katastrofer.

Selskapets strategi for forsikringsrisiko sikrer at forsikringsrisikoen til enhver tid er tilpasset styrets risikovilje. Risikoviljen operasjonaliseres gjennom fastsettelse av rammer og delegering av ansvar og fullmakt, samt jevnlig rapportering som bidrar til at styret og ledelsen får tilstrekkelig informasjon om, og styring og kontroll med, risikoene. Det er utarbeidet produktstrategier, tegningshåndbøker og underwriting guidelines, samt rutiner for skadeoppgjør og skadereservering som er førende for virksomheten.

Det foretas risikovurderinger av produkter, kundesegmenter og ved forsikringstegning av den enkelte kunde. Risikovurderingene benyttes som grunnlag for justering av vilkår, tegningsadgang, prismodell og tariffer. Selskapet har en godt diversifisert portefølje både på produkter og kunder som hovedsakelig er privatpersoner og SMB-markedet. Selskapet har begrenset med langhalede forsikringer.

Forsikringsrisiko inngår ikke i dagens pilar 1-krav i CRD IV-konsernet (metode A), men inngår som en del av det samlede kapitalbehovet i det tverrsektorielle soliditetskonsernet (metode B). Vurderingene er ellers basert på forutsetninger fra Eika Forsikring, beregninger av tapspotensialet gjennom Solvens II standardmetoden.

Eika Forsikring avlaster en betydelig del av den økonomiske risikoen gjennom reassuranseprogrammer. Reassuranse bidrar til resultatutjevning og er risiko- og kapitalavlastende. Reassuranseprogrammet justeres årlig slik at det er tilpasset selskapets evne til å bære tap. Endringer i programmet vil potensielt ha store konsekvenser for risikoen selskapet tar selv, nivået på sikkerhetsavsetningene samt resultatene selskapet kan forvente å beholde selv. Det påvirker dermed også konsernets evne til disponering av årsresultater. Det er for 2018 redusert motorkvoten i reassuranseprogrammet.

Overordnet styring og kontroll av risiko er beskrevet i eget kapittel ovenfor.

Likviditets- og finansieringsrisiko

Risikoen for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine løpende forpliktelser og / eller finansiere endringer i aktivaallokeringen uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på aktiva som må realiseres eller i form av ekstra dyr finansiering.

Konsernet tilstreber en lav likviditetsrisiko. Imidlertid kan konsernets likviditetsrisiko være inntil moderat som følge av kraftig vekst og uro i finansmarkedene og datterselskaperens knapphet på tilgang på likviditet. Konsernets likviditetsrisiko skal ikke overstige moderat risiko og uttrykkes i form av seks måneders overlevelseshorisont uten tilførsel av ny kapital.

Likviditetsrisiko inngår ikke i Pilar 1-krav. Vurdering av tapsrisiko knyttet til likviditetsrisiko må ses i sammenheng med situasjonen i fundingmarkedet og kredittspredene som betales utover 3 måneder NIBOR.

Det gjennomføres kvartalsvis stresstesting på likviditet. Stresstesten består av fire hovedscenarier; normalsituasjon, krise i banken, krise i finansmarkedene, samt en kombinert krise i banken og finansmarkedene. Gjennomført stresstest, per 31. desember 2017, viser en overlevelsessevne på over 12 måneder i samtlige krisescenarier.

Konsernet har per 31.12.2017 tilstrekkelig likviditet sett opp imot fastsatte rammer. Konsernets datterselskaper driver med ulike virksomhetsområder og har ulik likviditetsrisiko. Flere av datterselskaperne er også underlagt kravene som stilles i likviditetsforskriften. Finansieringsvirksomheten, Eika Kredittbank, er dog den virksomhet med høyest iboende likviditetsrisiko og påvirker dermed konsernets samlede risikobilde.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter. Ansvaret for operativ likviditetsstyring og ansvaret for kontroll mot rammer/strategi er fordelt på ulike personer. Likviditetsstyring inngår i ordinær risikrapportering kvartalsvis.

Overordnet styring og kontroll av risiko er beskrevet eget kapittel ovenfor.

Strategisk og forretningsmessig risiko

Strategisk risiko er risikoen for svekket lønnsomhet som følge av endringer i konkurranse, rammebetingelser, eksterne faktorer, herunder også politisk risiko og regulatorisk risiko. Forretningsmessig risiko er risikoen for manglende samvariasjon mellom inntekter og kostnader over tid. Konsernet aksepterer inntil moderat strategisk- og

forretningsmessig risiko. Strategisk- og forretningsmessig risiko inngår ikke i beregning av Pilar 1-krav til kapital.

I samsvar med forskrift om risikostyring og internkontroll, og i henhold til rutine, ble det gjennomført årlig risiko- og internkontrollgjennomgang høsten 2017. I prosessen ble det identifisert flere risikoelementer som knytter seg til strategisk- og forretningsrisiko og disse ble omhandlet i konsernsjefens «Bekreftelse vedrørende risikostyring og internkontroll for Eika Gruppen» behandlet i risiko- og revisjonsutvalg og konsernstyret i november 2017.

Basert på en vurdering av identifiserte risikoelementer, samt stresstesting er det ikke behov for et internt kapitalkrav, pilar 2-t tillegg, knyttet til strategisk- og forretningsmessig risiko for konsernet.

Uvektet kjernekapitaldekning

Finansieringsvirksomhetsloven stiller opplysningskrav til at banker, kredittforetak og morselskap i finanskonsern skal også offentliggjøre informasjon om størrelsen på kjernekapital som andel av verdien av institusjonens eiendeler og ikke balanseførte forpliktelser beregnet uten risikovekting (uvektet kjernekapitalandel). Eika Gruppen er morselskap i finanskonsernet og skal i tillegg offentliggjøre informasjon om uvektet kjernekapitalandel på konsolidert grunnlag.

Krav til uvektet kjernekapitalandel ("leverage ratio") er et supplement til de risikovektede minstekravene. Kjernekapitalen skal utgjøre en gitt prosentdel av et eksponeringsmål som omfatter eiendelsposter og ikke-balanseførte poster uten risikovekting.

Baselkomitéen kom i april 2016 med et høringsnotat vedrørende utformingen av krav til uvektet kjernekapitalandel. Baselkomitéen foreslår et krav på 3 prosent fra 1.1.2018. Finansdepartementet fastsatte den 20.12.2016 krav til uvektet kjernekapitaldekning, med virkning fra 30. juni 2017. Det er fastsatt et minstekrav til uvektet kjernekapitaldekning på 3 prosent for banker, kredittforetak, finansieringsforetak, holdingforetak i finanskonsern som ikke er forsikringskonsern og verdipapirforetak. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitaldekningsbuffer på minst 2 prosent. Dette innebærer at kravet fra om med 30. juni 2017 er på 3 prosent for konsernet, mens den er på 5 prosent for Eika Kredittbank.

Eika Gruppens konsoliderte (CRD IV-virksomhet) uvektede kjernekapitalandel var ved rapportering 31.12.2017 på 14,2 prosent. Dette er godt over gjennomsnittet til norske banker som ved utgangen av tredje kvartal 2017 var på 7,5 prosent. Basert på ovennevnte er det ikke ansett behov for et internt pilar 2-påslag knyttet til «overdreven gjeldsoppbygging».

Opplysninger om ansvarlig kapital 2017

Eika Gruppen konsern

Eika
Gruppen

Opplysninger om ansvarlig kapital 2017	0
Bakgrunn	2
Kapital- og soliditetsdekning	2
Viktigste avtalevilkår for kapitalinstrumenter.	4
Beregning av ren kjernekapital, kjernekapital og tilleggskapital, inklusive tillegg og fradrag	5

Bakgrunn

Kapitalkravsforskriften § 45-5 angir krav om offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital. Kommisjonsforordning 1423/20131 gir nærmere bestemmelser om offentliggjøringen av slike opplysninger.

Opplysningene skal gis i form av standardiserte skjemaer som følger:

- A. Et skjema som viser de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumentene.
- B. Et skjema som viser hvordan den rene kjernekapitalen, kjernekapitalen og tilleggskapitalen er beregnet, herunder alle fradrag og justeringer som gjøres.

Finanstilsynet har utarbeidet egne skjemaer for overgangsperioden frem til 2018 som skal benyttes som mal.

Institusjonene skal i tillegg etter en fastsatt metode vise sammenhengen mellom postene i regnskapet og den ansvarlige kapitalen som beregnes for kapitaldekningsformål. Dette kommenteres rad for rad i oppstillingen av kapitaldekningen.

Kapital- og soliditetsdekning

Eika Gruppen benytter standardmetoden for beregning av kapitalkrav til kredittrisiko og basismetoden for beregning av operasjonell risiko. Konsernets plassering av overskuddslikviditet følger av definisjon for ordinær bankportefølje og rapporteres dermed som del av vanlig kapitaldekningsrapportering etter standardmetoden for kredittrisiko.

Eika Gruppen er definert som tverrsektoriell finansiell gruppe. Det innebærer at det skal foretas konsolidering av henholdsvis bank- og finansieringsforetaksvirksomhet, verdipapirforetaksvirksomhet og forsikringsvirksomhet der det

Offentliggjøringen av utfylte skjemaer skal skje på Eika Gruppens hjemmeside under www.eika.no/ nettstedet minimum én gang i året i forbindelse med offentliggjøringen av årsregnskapet, første gang for årsregnskapet for 2014, jf. kapitalkravsforskriften § 45-1.

Opplysningene skal offentliggjøres på konsolidert basis for konsernet Eika Gruppen, den øverste innenlandske institusjonen i finansgruppen som sender konsolidert kapitaldekningsoppgave til Finanstilsynet, og med de samme selskapene innkonsolidert. Institusjoner som ikke inngår i finansiell gruppe og banker som har unntak fra rapporteringsplikt på konsolidert basis, skal offentliggjøre opplysningene på institusjonsnivå. Betydelige institusjoner som inngår på konsolidert basis, skal offentliggjøre opplysningene på delkonsolidert- eller institusjonsnivå.

Tverrsektorielle finansielle grupper som Eika Gruppen skal i tillegg til de utfylte skjemaene gi hensiktsmessige opplysninger om ansvarlig kapital og oppfyllelse av samlet kapital-/soliditetsdekning for hele gruppen. Informasjonen fremgår av kapital – og soliditetsdekningsnoten som innleder den standardiserte informasjon.

for hvert beregningsgrunnlag anvendes de beregningsmåtene og soliditetskravene som gjelder for de enkelte virksomhetsområdene. Konsernet rapporterer kapital- og soliditetskrav både i kapitaldekningsrapport, eksklusive forsikringsvirksomheten og i soliditetsrapportering for tverrsektoriell finansiell gruppe. Beregningene og rapporteringen på tverrsektoriell basis, jfr. konsolideringsforskriftens bestemmelser for konsern som er tverrsektoriell finansiell gruppe, vil dermed være grunnlaget for konsernets kapitalstyring- og planlegging, offentliggjøring og anvendelse i forbindelse med både pilar 3-rapportering og finansiell rapportering (års- og kvartalsrapporter).

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Delkonsern CRD IV	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Aksjekapital	24 225	24 225	24 225	24 225
Overkurs	817 814	817 814	817 814	817 814
Annen egenkapital	453 973	403 735	563 470	464 573
Sum egenkapital	1 296 012	1 245 774	1 405 509	1 306 612
Immaterielle eiendeler	(942)	(1 721)	(44 665)	(54 670)
Forsvarlig verdsettelse av poster ført til virkelig verdi	(121)	-	(679)	-
Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller	-	-	-	(12)
Sum ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1 294 949	1 244 053	1 360 165	1 251 930
Fradrag for forsikring og vesentlige invest. i finansiell sektor	-	-	(350 450)	(268 915)
Ren kjernekapital	1 294 949	1 244 053	1 009 715	983 015
Annen godkjent kjernekapital - fondsobligasjon	100 000	100 000	100 000	100 000
Kjernekapital	1 394 949	1 344 053	1 109 715	1 083 015
Tilleggskapital - ansvarlig lån	125 000	125 000	125 000	125 000
Ansvarlig kapital	1 519 949	1 469 053	1 234 715	1 208 015
Vektet beregningsgrunnlag kredittrisiko	2 216 119	2 057 067	4 919 626	4 824 296
Vektet beregningsgrunnlag operasjonell risiko	610 125	532 487	1 196 793	1 373 291
Tilleggsberegning faste kostnader i forvaltningsvirksomheten	-	-	189 465	-
Sum vektet beregningsgrunnlag	2 826 244	2 589 554	6 305 884	6 197 587
Kapitalkrav tilsvarende 8 % av beregningsgrunnlag	226 100	207 164	504 471	495 807
Kapitalbevaringsbuffer (2,5 %)	70 656	64 739	149 854	154 940
Systemrisikobuffer (3,0 %)	84 787	77 687	179 826	185 928
Motsyklisk buffer (2,0 % fra 31.12.2017)	52 175	38 843	116 258	92 964
Kombinerte bufferkrav	207 618	181 269	445 938	433 831
Pilar 2-krav	-	-	111 725	-
Ren kjernekapitaldekning	45,8 %	48,0 %	16,0 %	15,9 %
Kjernekapitaldekning	49,4 %	51,9 %	17,6 %	17,5 %
Ansvarlig kapitaldekning	53,8 %	56,7 %	19,6 %	19,5 %
Overskudd av ansvarlig kapital	1 086 231	1 080 620	172 581	278 377

Viktigste avtalevilkår for kapitalinstrumenter.

Vedlegg 1

Vedlegg 1, Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter

1	Utsteder	Eika Gruppen AS	Eika Gruppen AS
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller Bloombergs identifikasjonskode for rettede emisjoner)	NO0010712508	NO0010708324
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	Norsk rett, Oslo Tingrett som verneting	Norsk rett, Oslo Tingrett som verneting
<i>Behandling etter kapitalregelverket</i>			
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	N/A	N/A
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Annen godkjent kjernekapital	Tilleggskapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Selskaps- og konsolidert nivå	Selskaps- og konsolidert nivå
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Fondsobligasjonskapital	Ansvarlig obligasjonslån
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	100	125
9	Instrumentets nominelle verdi	100	125
9a	Emisjonskurs	100	125
9b	Innløsningskurs	100	100 % av pålydende
10	Regnskapsmessig klassifisering	Gjeld – amortisert kost	Gjeld – amortisert kost
11	Opprinnelig utstedelsesdato	03.07.2014	26.03.2014
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende	Tidsbegrenset
13	Opprinnelig forfallsdato	Ingen forfallsdato	26.03.2024
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	Ja	Ja
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	03.07.2019, regulatorisk call, 100% av pålydende	26.03.2019, regulatorisk call, 100% av pålydende pluss påløpte renter
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	Kvartalsvis på rentebetalingdato	Kvartalsvis på rentebetalingdato
<i>Renter/utbytte</i>			
17	Fast eller flytende rente/utbytte	Fast	Fast
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	3,5% + 3 MND NIBOR	2,3% + 3 MND NIBOR
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	Nei	Nei
20a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	Full fleksibilitet	Pliktig
20b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	Full fleksibilitet	Pliktig
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	Nei	Nei
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	Ja	Ja
<i>Konvertering/nedskrivning</i>			
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	Nei	Nei
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	N/A	N/A
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	N/A	N/A
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	N/A	N/A
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	N/A	N/A
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	N/A	N/A
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	N/A	N/A
30	Vilkår om nedskrivning	Ja	Nei
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	Kjernekapitaldekning under 5 prosent og 8 prosent kapitaldekning, eller under de til enhver tid fastsatte minstekrav. I tillegg nedskrivning instruert av Finanstilsynet eller annen offentlig myndighet	N/A
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	Hel eller delvis	N/A
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	Midlertidig. Finanstilsynet eller annen offentlig myndighet kan instruere om nedskrivning med endelig virkning	N/A
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	Oppskrivning kan skje i henhold til de til enhver tid gjeldende regler for oppskrivning og rentebetaling	N/A
35	Prioritetsrekkefølge ved avvikling (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	Egenkapital	Alminnelig ikke-subordinert gjeld, prioritet likt med annen Tilleggskapital og skal dekkes foran utsteders kjernekapital
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	Nei	Nei
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav	N/A	N/A

Sett N/A hvis spørsmålet ikke er relevant.

Beregning av ren kjernekapital, kjernekapital og tilleggskapital, inklusive tillegg og fradrag

Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentlig-gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangs-regler
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	1 076 258	26 (1), 27, 28 og 29	
	herav: instrumenttype 1	1 076 258		
	herav: instrumenttype 2			
	herav: instrumenttype 3			
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	329 251		
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.		26 (1) (d) og (e)	
3a	Avsetning for generell bankrisiko		26 (1) (f)	
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
	Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser			
5	Minoritetsinteresser		84	
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte		26 (2)	
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1 405 509	Sum rad 1 t.o.m. 5a	

Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer

7	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (negativt beløp)	-679	34 og 105	
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	-44 665	36 (1) (b) og 37	
9	Tomt felt i EØS			
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c) og 38	
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømskring		33 (1) (a)	
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)		36 (1) (d), 40 og 159	
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)		32 (1)	
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet		33 (1) (b) og (c)	
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)		36 (1) (e) og 41	
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)		36 (1) (f) og 42	
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		36 (1) (g) og 44	
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2), 79, 469 (1) (a), 472 (10) og 478 (1)	
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-350 450	36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) til (3) og 79	
20	Tomt felt i EØS			
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),		36 (1) (k)	
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)		36 (1) (k) (i) og 89 til 91	
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)		36 (1) (k) (ii), 243 (1) (b), 244 (1) (b) og 258	
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)		36 (1) (k) (iii) og 379 (3)	
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)	
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)		48 (1)	
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)		36 (1) (i) og 48 (1) (b)	
24	Tomt felt i EØS			
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)	
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)		36 (1) (a)	
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)		36 (1) (l)	
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum 26a og 26b	
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap			
	herav: filter for urealisert tap 1			
	herav: filter for urealisert tap 2			
	herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp)		468	
	herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)		468	
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag			
	herav: ...			
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)		36 (1) (j)	
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-395 794	Sum rad 7 t.o.m. 20a, 21, 22, 25a, 25b, 26 og 27	
29	Ren kjernekapital	1 009 715		

Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter

30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	100 000	51 og 52	
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard			
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard			
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (3) og (5)	
	Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital		85 og 86	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	100 000	Sum rad 30, 33 og 34	

Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer

37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)		52 (1) (b), 56 (a) og 57	
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		56 (b) og 58	
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (c), 59, 60 og 79	
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (d), 59 og 79	
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum rad 41a, 41b og 41c	
41a	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41b	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag			
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp)			
	herav: ...			
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)		56 (e)	
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	0	Sum rad 37 t.o.m. 41 og rad 42	
44	Annen godkjent kjernekapital	100 000	Rad 36 pluss rad 43. Gir fradrag fordi beløpet i rad 43 er negativt	
45	Kjernekapital	1 109 715	Sum rad 29 og rad 44	

Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger

46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	125 000	62 og 63	
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (4) og (5)	
	Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen		87 og 88	
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62 (c) og (d)	
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	125 000	Sum rad 46 t.o.m. 48 og rad 50	

Tilleggskapital: Regulatoriske justeringer

52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)		63 (b) (i), 66 (a) og 67	
53	Beholdning av tilleggskapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		66 (b) og 68	
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (c), 69, 70 og 79	
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser			
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser			
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (d), 69 og 79	
56	Justeringer i tilleggskapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		Sum rad 56a, 56b og 56c	
56a	Fradrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56b	Fradrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggskapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag		468	
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst			
	herav: ...		468	
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggskapital		Sum rad 52 t.o.m. 54, rad 55 og 56	
58	Tilleggskapital	125 000	Rad 51 pluss rad 57 hvis beløpet i rad 57 er negativt, ellers minus	
59	Ansvarlig kapital	1 234 715	Sum rad 45 og rad 58	
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser		472 (10) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital		469 (1) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital			
	herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggskapital			
60	Beregningsgrunnlag	6 305 884		

Kapitaldekning og buffere

61	Ren kjernekapitaldekning	16,0 %	92 (2) (a)
62	Kjernekapitaldekning	17,6 %	92 (2) (b)
63	Kapitaldekning	19,6 %	92 (2) (c)
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	4,5 %	CRD 128, 129, 130, 131 og 133
65	herav: bevaringsbuffer	2,5 %	
66	herav: motsyklisk buffer	2,0 %	
67	herav: systemrisikobuffer	3,0 %	
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)		CRD 131
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav		CRD 128
69	Ikke relevant etter EØS-regler		
70	Ikke relevant etter EØS-regler		
71	Ikke relevant etter EØS-regler		

Kapitaldekning og buffere

72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 66 (c), 69 og 70
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (i), 45 og 48
74	Tomt felt i EØS		
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.		36 (1) (c), 38 og 48

Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen

76	Generelle kreditttrisikoreserver		62
77	Grense for medregning av generelle kreditttrisikoreserver i tilleggskapitalen		62
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger		62

Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser

80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)